Publicațiune periodică. — Apare la 15 ale fiecărei luni

AVENTURA
ROMANE DE ACȚIUNE și PASIUNE

BRET HARTE

CE ADUCE URAGANUL

BRET HARTE

CE ADUCE URAGANUL

V.2.0

V.2.0

Traducere de V. MARCIAN

EDITURA „ZIARUL”
1941

CE ADUCE URAGANUL

Bret Harte

1

Locuia lângă un fluviu care se vărsa în Oceanul Pacific.

Fâşia îngusta de pământ, care se afla între mare şi îmbucătură fluviului, era acoperita în timpul fluxului de o subţire suprafaţa de apa licăritoare iar în timpul refluxului de darurile mării şi uscatului, aduse de undă. Trunchiuri încă verzi şi mărăcinişuri aruncate de aiurea, sfărâmături de luntrii putrezite şi lăzi sparte de portocale, ce mai păstrau totuşi aroma delicioasa a fructelor ce le conţinuseră, toate astea zăceau acolo alandala. Umbra vreunui pescăruş pe la vremea prânzului sau avântarea fantomatică în văzduh a vreunui bâtlan – asta era tot ce întrerupea sclipirea uniforma a întinderii de nisip.

De douăsprezece luni trăia singur de tot, deşi la o depărtare de câteva mile engleze numai, se afla o colonie înfloritoare. În toată aceasta vreme nu fusese niciodată deranjat în singurătatea lui, nu fusese stingherit de nimeni în refugiul lui, în orice alt mediu el ar fi fost obiectul celor mai felurite zvonuri şi comentarii; dar căutătorii de aur de la Camp-Rogue şi neguţătorii de la Trinidad-Head – ei înşişi oameni bizari şi excentrici, erau cu desăvârşire indiferenţi faţă de

orice fel de ciudăţenie, care nu venea în atingere cu propria lor ciudăţenie. Şi la dreptul vorbind, nici nu exista vreo excentricitate care să fi fost mai nevinovată, ca cea a unui „pustnic”, dacă le-ar fi plăcut să-l boteze astfel. Dar nici măcar asta n-o făcea, probabil, din lipsă de interes sau de fantezie. Diferiţii neguţători, care îngrijeau de modestele lui provizii pentru viaţa de toate zilele, îl cunoşteau ca pe „Şeful”, „Judecătorul” şi „Domnul”. Pentru marele public porecla „Omul de la ţărm” era suficientă ca să-l deosebească de ceilalţi. Nici un om nu-şi lua osteneala să cerceteze după numele, ocupaţia, starea sau viaţa lui de mai nainte. Poate din pricina mai sus pomenitei indiferenţe sau, mai ştii, poate de teama de a nu stârni, la rându-le, curiozităţi şi cercetări la fel şi în privinţa lor.

Nu arăta totuşi nicidecum ca un pustnic. Un bărbat încă tânăr, de statură zveltă, îmbrăcat corect, cu faţa bărbierită, cu glas potolit, cu un zâmbet semi-melancolic, semi-ironic. Toate acestea dezminţeau denumirea de pustnic. Locuinţa lui, o cabană de pescar primitiv reparată, se înfăţişa în exterior cu întreaga simplitate a artei de zidite a locuitorilor de graniţa californieni; în interior însă, era confortabilă şi sănătoasă. Trei încăperi – o bucătărie, o odaie de locuit şi o cămăruţă de dormit – era tot ce cuprindea.

Trăise aici destul de multa vreme, ca să poată observa, cum se succedau anotimpurile în monotona lor tristeţe.

Rostogolirea talazurilor oceanului, nu departe de locuinţa lui, era un nehotărât şi nelămurit murmur sau totuşi, poate, pentru el, numai ecoul a ceva ce dispăruse pe vecie. Şi dimineaţa, când soarele trăgea deoparte perdeaua de negură, i se părea întotdeauna

ca şi cum s-ar fi trezit orbit şi uluit într-o lume nouă. După ce trecuseră primele sentimente de deprimare, începu să-i fie drag spiritul blajin al uitării şi, când acesta îşi întindea noaptea aripile negre asupra colibei, atunci stătea singur cu un simţământ de siguranţă, pe care nu-l mai resimţise niciodată mai înainte vreme. În asemenea momente îşi putea lăsa uşa deschisă şi să asculte în noapte, pândind paşi de afară – căci ce nu i-ar fi putut veni din lumea de negură nehotărâtă din zare!… Poate chiar ea. Ciudatul pustnic nu era nici nebun, nici victima unor fantezii. Nu trăia singur decât trupeşte. Zi şi noapte, când dormea sau era treaz, când păşea în sus şi-n jos pe plajă, sau în orele în care şedea cufundat în gânduri, lângă focul din vatră – mereu plutea în jurul lui chipul unei femei, chipul acela, pentru care şedea acum aici, răznit de lume. Vedea chipul acela în lumina soarelui de dimineaţă; mâinile albe ale acelei femei se ridicau spre el din crestele valurilor; auzea foşnetul ei, când briza mării fâşâia prin ierburile înalte ale plajei; şoptitul duios al vocii sale îl auzea, când valurile prelungi cădeau înapoi şi mureau în mijlocul păpurişului. Ea era tot aşa de atotprezentă ca şi marea, ca şi cerul, ca şi nisipul coastei. De aceea ea i se părea, după ce negura serii le estompa pe toate acestea, cu atât mai aproape de el, în întuneric.

Şi când, târziu, în nopţile minunate de vară, tot se mai exala dogoarea soarelui de amiază din nisipul încins, atunci boarea lină a negurii îi atingea obrazul, de parc-ar fi fost respiraţia ei şi lacrimi sărate izvorau din ochi.

Înainte ca negurile să se fi ivit – pustnicul venise în pustiul acesta în timpul iernii – aflase liniştire şi distracţie în lumina statornica a unui far, care se afla

cam la o mila mai jos de locuinţa lui, pe înălţimea unui cap stâncos. Chiar şi în nopţile cele mai întunecate şi în vuietul cel mai aprig al furtunii, lumina aceea de far îi vorbea ca o pilda de o răbdare neistovită şi de o hotărâre de nestrămutat.

După trecerea lunii a treia a surghiunului său de bună voie, se văzu nevoit să recurgă la oarecare tovărăşie omenească. Silit să-şi prepare singur mâncarea – pe care; gătita de altcineva, ar fi consumat-o fără de grija şi mecanic – ajunse să-i fie silă, în bolnăvicioasa lui sensibilitate, de toată zădărnicia şi josnicia vieţii de toate zilele. De murit, nu dorea încă să moară şi cum nu avea alegerea decât între suportarea unei tovărăşii omeneşti sau să moară de foame, se hotărî să aleagă răul dintâi. O indiană, atât de urâtă încât abia de s-ar fi putut desluşi la ea indicii de trăsături omeneşti, îi îndeplinea, la anumite ore, obişnuitele trebi casnice. Când nu venea, lucru care se întâmpla destul de des, nu mânca.

Aceasta era starea psihica şi fizica a „omului de la ţărm” la 1 Ianuarie 1869.

2

După o săptămână de ploaie şi vânt, urmă o zi liniştită şi senină. Departe de tot la orizont, abia se mai zărea câte un noruleţ alb.

Peste dunele joase de nisip, înainta cu greu, dinspre colonie, o trăsură închisă, care se opri la o milă engleză de locuinţa pustnicului.

— Cred că aici trebuie să-mi daţi drumu', zise vizitiul, strângând hăţurile, ca să-şi mai tragă sufletul bieţii lui cai ce gâfâiau obosiţi. Nu mai e chip de înaintat.

Din cuprinsul trăsurii veni un amestec ciudat de sunete: ceva ce aducea a înjurătură, un protest plângăreţ, isteric, precum şi câteva exclamaţii ascuţite de nemulţumire femeiască; dar vizitiul nu se mişca. Însfârşit se arătă la fereastră un cap bărbătesc şi se răsti la vizitiu:

— Ia ascultă! Ţi-ai luat însărcinarea să ne duci la casa ceea! Mai e până acolo cel puţin o milă!

— Păi da, o milă – sau cam aşa ceva, răspunse vizitiul, încrucişându-şi picioarele cu sânge rece.

— La ce atâtea vorbe! În nici un caz nu pot merge prin nisipul ăsta şi căldura asta îngrozitoare! zise repede şi cu glas poruncitor, o voce femeiască.

Apoi mai adăugă sensibilă:

— A, nu zău, pustietatea asta ar fi cel din urma loc pe care aş merge pe jos!

— Da' nici nu-l fac – odată cu capul!

— Dar asta întrece orice închipuire! Omul ăsta se-ntrece cu gluma.

Era demn de observat că vocile călătorilor, deşi trădau deosebirea de vârstă şi de sex, aveau totuşi o

asemănare ciudată şi că cea mai distinctă caracteristică a lor era un anumit ton ţipător, gâlcevitor.

— Eu cred că mi-am chinuit gloabele destul ca s-o întindă pân-aici, mai mult de-atâta nu mai merge, urmă vizitiul, şi cum timpul e preţios, cel mai bun lucru ce l-aţi putea face ar fi să coborâţi îndată.

— Mişelul n-o fi având de gând să ne lase aici, singuri în mijlocul nisipului? întrebă vocea femeiască, cu revoltă în glasul ei ascuţit.

— Vizitiu, ne aştepţi aici, continuă îmbunător un glas bărbătesc.

— Cât timp? întrebă vizitiul.

În trăsură avu loc o consfătuire. Cuvintele: „S-ar putea să ne arate uşa!”, „Durează poate toată noaptea, până să-l facem să-şi bage minţile-n cap!”, „Prostii! În zece minute s-a rezolvat toată chestia!” se auzea prin fereastra trăsurii. În vremea asta vizitiul se aşeză comod pe capră şi începu să şuiere un cântecel cu răbdător dispreţ faţă de nişte pasageri atât de distinşi, încât nici nu ştiau ce voiau şi care le era ţinta călătoriei. În sfârşit se ivi iar capul masculin şi zise, cu un ifos menit să-i salveze demnitatea:

— Ne urmezi încet şi-ţi adăposteşti apoi calul în grajd sau în şopron, până ce-om avea iar nevoie de d-ta.

Vizitiul izbucni în hohote de râs ironic.

— Ha-ha-ha – în grajd sau în şopron – fireşte. Dar fiindcă ochii mei sunt în minutul ăsta cam slăbiţi, poate că vreunul din d-voastră, domnişorilor, ar vrea să fie atât de bun să-mi arate grajdul sau şopronul „Judecătorului”. Hi, hi!… Da, zău, fiţi mă rog atât de buni!… Hi!… Da, da, daţi-mi o mână de ajutor să găsesc şopronul sau grajdul în care să-mi pot adăposti dobitoacele!

Vorbele astea erau oarecum o conversaţie pe care o ţinea cu caii lui care, ca şi el, în toată vremea asta nu se mai clintiseră din loc.

În clipa aceasta, coborî revoltat vorbitorul de adineauri, rotofei, plin de demnitate şi bătrânel, urmat numaidecât de restul companiei, care consta din doua doamne şi un domnişor tânăr. Una din doamne era trecută de vârsta dar nu şi de moda tinereţii – şi rochia ei pariziană sta lipita artistic, dacă nu şi graţios, de formele închircite, distinse, ale trupului ei. Doamna mai tânără, probabil fiica ei, era plinuţă şi frumoasă şi te despăgubea printr-o oarecare picanterii şi vioiciune încântătoare de nasul de vultur şi de aristocratica uscăciune a mamei sale. Domnişorul era tânăr, subţirel, posedând toate ciudăţeniile familiei, altminteri un tip şters, totuşi.

Ca la comandă privіră cu toţii ţinta, spre locul arătat de biciul vizitiului. Privirile lor nu întâlniră nimic altceva decât conturul gol, rece, dreptunghiular, al colibei „omului de la ţărm”. Tot restul nu era decât paragini, bărăgan, pe care nu se distingea nici un obiect mai înalt decât micile tufişuri de buruieni sărăcăcioase şi rare, care-l acopereau din loc în loc. Stăteau locului disperaţi şi părăsiţi, până când hohotul de râs ironic al vizitiului făcu loc unei dispoziţii mai împăciuitoare. Omul binevoi acum să le dea unele sfaturi.

— Acu, zise el în sfârşit, nu ştiu dacă e chiar vina dv. că nu cunoaşteţi ţara asta atât de bine ca şi pe a dv. Eu am să duc trăsura la Backer, în susul fluviului, să le mai dau ceva nutreţ cailor, apoi am sa cobor pe lângă malul fluviului şi am să vă aştept. O să mă puteţi vedea de la cabana „Judecătorului”.

Şi, fără ca să mai aştepte vreun răspuns, întoarse capetele cailor spre fluviu şi porni la drum.

Acelaşi ţipător talmeş-balmeş de protest, care se auzise adineauri din trăsură, se ridică acum din nou din grupul aşezat în nisip. Zadarnic. Vizitiul da bice cailor. Urma atunci un potop de învinuiri şi reproşuri.

— E vina ta, ar fi trebuit să-i scrii şi să-l pofteşti să facă bine să vie, să se întâlnească cu noi la Colonie.

— Dar chiar tu ai ţinut să-i faci o surpriză.

— Eu! Doamne fereşte!

— Ş-apoi ştii doar prea bine că, dacă i-am fi dat de veste din vreme despre vizita noastră, ar fi purtat cu siguranţă de grijă să nu dea ochi cu noi.

— Desigur, s-ar fi refugiat într-un loc şi mai imposibil ca acesta.

— Loc mai oribil ca ăsta nici ca s-ar putea să mai existe.

Şi gâlceava urmează tot pe tonul ăsta.

Dar era limpede ca ziua ca nu le mai rămânea alta de făcut decât să-şi urmeze drumul; şi aşa, tot ciorovăindu-se, porniră unul în urma celuilalt spre cabana îndepărtată, afundându-se până-n glezne în nisipul moale. Din când în când cearta era întrepunctată de câte un oftat şi abia la un ţipăt uşor al doamnei mai bătrâne se opriră din marş.

— Unde-i Mărie?

— A fugit înainte! gemu domnişorul cel tânăr.

Mărie, într-adevăr, după ce adăugase şi ea muşcătoarele ei contribuţii la discuţia generala, o luase la fugă înainte. Dar vai! După ce această Camilla fugară mătura cu trena rochiei vreo două sute de metri de nisip, nimeri într-un tufiş de mărăcini şi, nemaiputând înainta de usturime, se aşeză în nisip, furioasă. Când restul grupului o ajunse în sfârşit cu chiu cu vai, Mărie îşi muşcă buzele roşii, plescăi din limbă şi ciripi:

— Arătaţi curat ca nişte curci plouate în toaletele voastre de gală.

De fapt tabloul pe care-l înfăţişau pedestraşii aceştia exotic împopoţonaţi, făcea o impresie cam ciudată în cadrul acesta sever: mare, cer, nisip.

Doamna mai în vârstă se simţi înţepată de observaţia ironică a dulcii sale fiice şi întâmpină dârză:

— Vezi mai bine de tine: Rochia ţi-e prăpădită, părul ţi s-a desfăcut, pălăria îţi atârnă-n ceafă şi pantofii – pentru numele lui Dumnezeu, Mărie, ce ţi-ai făcut pantofii.

Mărie tocmai scosese de sub rochie un picioruş drăgălaş, numai în ciorap. Subţirel şi tot atât de îndrăzneţ arcuit ca şi nasul ei aristocratic.

— Pantoful, de, trebuie să fie înfundat pe drumul între noi şi trăsură, răspunse ea. Dick ar putea să se întoarcă să mi-l caute şi totdeodată şi broşa d-tale, mamă. Dick e băiat atât de serviabil.

Dick bombăni, totuşi făcu cale întoarsă, anevoie, în zig-zag, dar după un timp oarecare tot se întoarse cu pantoful pierdut.

— Mai bine aş face să-mi duc pantofii în mână, ca fetele de la bâlciul din Saumur; căci în curând o să trebuiască s-o luăm peste apă, zise domnişoara Mărie, care-şi uită propria spaimă, amuzată de groaza pe care o stârnise la mama ei, arătându-i o suprafaţă îngustă de apă care se adâncea între ei şi cabană.

— Asta e fluxul, zise domnul mai în vârstă. Dacă vrem să trecem, apoi trebuie să ne grăbim; daţi-mi voie, doamnă.

Şi, înainte ca ea să fi putut răspunde, el îşi ridică în braţe pe matroana uluită, pornind galant spre apă. Drăguţa de Mărie aruncă o privire plină de tâlc asupra fratelui ei care – fireşte, cu vizibilă rezistenţă. Îi făcu

acelaşi amabil serviciu. Dar Mărie, cu privirea ageră, îşi ţinea ochii aţintiţi asupra domnului mai în vârstă care înainta în faţa ei şi; când îl văzu dispărând până la subsuori, tot atât de subit pe cât de misterios, ea sări, fără a sta măcar o clipă pe gânduri, din braţele ocrotitoare ale fratelui ei - faptă care-l aruncă de-a berbeleacu-n apă – şi-ncepu să bălăcească grăbită prin apă spre malul opus, unde avu prilejul să-l tragă pe domnul mai în vârsta din gaura în care se afundase în bună parte. Apoi salva pe mama ei, care, purtată de rochiile ei, plutea pe faţa apei ca un nufăr uriaş şi multicolor. Dick o urma dar cu o singura jambiera.

Câteva clipe după aceea se aflau cu toţii, nevătămaţi şi zdraveni, pe malul celălalt.

Doamna mai în vârstă izbucni în plâns, Mărie într-un râs isteric. Dick, cu vocea lui de bas, bombăni o înjurătură care se pierdu în vuietul oceanului, care acum se auzea; domnul mai în vârstă, al cărui obraz înfloritor pălise din cauza apei sărate şi a cărui demnitate părea fleşcăită de tot de baia pe care o luase, declară că crede că trebuie să fi fost nisipuri plutitoare.

— Aşa şi trebuie să fi fost, spuse o voce liniştită în dosul lor. Ar fi trebuit s-o luaţi de-a lungul dunelor de nisip, cale de o jumătate milă, până jos la îmbucătură.

La sunetul vocii, toţi întoarseră capetele. Era vocea omului de la ţărm. Ca la comandă săriră cu toţii în sus şi strigară într-un glas:

— James!

Domnul mai în vârstă zise:

— Domnule North! Încheindu-şi haina peste cămaşa udă şi recăpătând într-o măsură oarecare demnitatea lui de mai înainte.

Se născu o tăcere, înecare timp omul de la ţărm îi

privi cu seriozitate. Daca intenţia lor fusese ca să-i reamintească, prin apariţia lor personală, în chip plăcut de o lume şi o viaţă de afară, voioasă, strălucitoare, senzuală, apoi intenţia aceasta căzuse, curat în baltă şi de asta îşi dădeau deplin seama. Deoarece şi ei aveau totdeauna în grad înalt preocuparea aparenţelor externe, simţiră că arătau ridicoli, ca nişte oi rătăcite şi că el era stăpân pe situaţie. Conştientă de această situaţie demna de compătimire, doamna mai în vârsta izbucni în lacrimi neprefăcute. Mărie roşi ca focul până-n rădăcina pârului iar Dick, copleşit de o ursuză nelinişte, nu mai ridica ochii din pământ.

— Cel mai bun lucru ar fi s-o pornim înainte! zise omul de la ţărm după scurtă gândire şi să veniţi cu mine sus, la cabană. Nu vă pot oferi alte haine dar v-aţi putea usca la focul meu, pe ale dv. ude.

Porniră cu toţi, după ce mai exclamară odată în cor: „James!”, dar de astă dată cu vădită strădanie ca să-şi amintească micul discurs pe care şi-l ticluiseră şi şi-l studiaseră din vreme. Doamna mai în vârstă merse chiar atât de departe încât bătu din palme, exclamând:

— Doamne, James, doar nu ne-ai uitat – o James!

Domnul mai tânăr, încercă să-l câştige cu un cordial:

— Iată-ne, frate Jim! dar care ieşi rostit pe specificul ton ţipător al familiei.

Doamna cea tânără, dimpotrivă, îi aruncă o privire semi-examinatoare, semi-cochetă iar domnul cel bătrân începu cu vorbele:

— Dorinţa noastră cea mai arzătoare, domnule North…

Dar era osteneală zadarnică, căci domnul James North sta în faţa lor cu braţele încrucişate şi-i privea pe rând cu sânge rece.

— În ultimele douăsprezece luni, ce-i drept, nu m-am

prea gândit mult la voi, zise el calm – dar de uitat nu v-am uitat.

Porni cu câţiva paşi înaintea lor; ceilalţi îl urmară în tăcere. În timpul acestei scurte convorbiri, recunoscură că-şi recăpătase deplin dominaţia şi independenţa din trecut, faţă de care ei se revoltaseră. Mai mult, din cauza acestui semi-eşec al primei lor tentative, umblau înciudaţi şi răzleţi, în timp ce-l urmau pe James North spre casa lui.

Un foc luminos ardea în vatră. Repede fură improvizate scaune din câteva lăzi şi butuci. Doamna cea bătrână, odată cu lacrimile îşi usca poalele rochiei, adunându-le peste genunchi, aşa încât nu era tare neasemănătoare unei fantoşe exagerat de împopoţonate. Domnişoara Mărie, dintr-o singură aruncătură de ochi, îşi dădu seama de înfăţişarea sărăcăcioasă a casei şi-şi aţinti apoi privirea în ochii lui James North. Acesta, cel mai calm din întregul grup, sta serios şi aşteptând răbdător în faţa lor.

— Ei, James, începu doamna mai în vârstă pe un glas destul de ridicat – nu ai nimic a ne spune după toate necazurile şi supărările pe care ni le-ai pricinuit? Ştii – ai oare cea mai mică idee de ceea ce faci, de enorma prostie pe care o săvârşeşti şi de cele ce spune toată lumea de asta? Cum?… Dar bine, sfinte Dumnezeule – nu mai ştii poate, cumva, cine sunt eu?

— D-ta eşti văduva fratelui tatălui meu, tanti Mărie, răspunse James calm. Dacă fac o prostie fie cât de mare, ea nu mă priveşte decât pe mine. Dacă m-aş sinchisi de ceea ce spune lumea n-aş fi aici; şi dacă aş fi iubit cât de cât societatea sau aş fi preţuit-o câtuşi de puţin, atunci aş fi rămas să trăiesc în mijlocul ei.

— Lumea spune ca ai fi fugit de societate ca să te dedai, în singurătate, durerii şi jelii tale din cauza unei

creaturi netrebnice – din cauza unei femei care te-a exploatat, cum a mai exploatat şi pe alţii şi apoi i-a aruncat încolo; din cauza unei...

— Din cauza unei persoane suspecte, interveni Dick, care în timp ce-şi usca cizmele lui patentate se aruncase pe patul lui James, da, suspecte, care, precum toată lumea bine ştie, n-avusese niciodată intenţia…

Aici întâlni privirile lui James North, aşa că nu mai îndrăzni decât să mai îngaime ceva ca:

— Toată povestea e prea naivă ca să se mai vorbească de ea şi recăzu din nou în tăcere.

— Ştii, îşi urmă d-na North logosul – că noi şi toate rudele tale am cam închis ochii la toată purtarea ta destul de shoking faţă de femeia ceea; că eu însumi le vorbeam tuturor de chestia ta ca de un simplu capriciu tineresc şi că, astfel, s-a evitat scandalul. Şi când aventura a ajuns la punctul culminant şi ea însăşi ţi-a prilejuit să rupi relaţiile, cum ar fi şi fost lucrul cel mai inteligent; căci atunci toată ocara ar fi căzut asupra ei – ceea ce pentru ea n-ar fi fost ceva nou, căci era obişnuită cu de-alde astea – ne pomenim că tu – tu, James North! – în prostia ta laşi toate şi fugi, ca prin pozna asta nebunească să vâri în ochi fiecăruia cât de serioasă era toată povestea şi cât de adânc te lovise în inimă. Şi, pe deasupra, trebuia să vii încoace, în locul ăsta îngrozitor, singur şi pustiu – într-un loc unde, ca să ajungi trebuie mai întâi să te îneci pe jumătate şi pe care cu siguranţă că nu-l poţi altfel paraşi decât înecându-te de-a binelea!… Oh, nu vorbi, te rog! Nu vreau să aud de nimic – e zău, prea de tot, prea de tot, prea de tot!

Victima acestui potop de vorbe, nici nu rostise vreun cuvânt, nu clintise vreo fibra măcar.

— Mătuşa d-tale, domnule North, vorbeşte cam iritată, zise domnul mai în vârstă. Cu toate astea sunt de părere că, în esenţă, situaţia nenorocită la care v-a adus extravaganţa dv., nu a descris-o în culori prea exagerate. Nu cunosc motivele care v-au împins la pasul acesta; ştiu numai că argumentul opiniei publice ar fi absolut insuficient ca să te convingă. Dar d-ta eşti încă tânăr. Mai ai viitorul înaintea d-tale. Nu trebuie să accentuez cât de mult purtarea d-tale actuală, poate primejdui acest viitor. Dacă cumva crezi că ţi-ar putea fi de cine ştie ce mare folos purtarea d-tale – fie chiar şi numai pentru propria d-tale satisfacţie…

— Perfect de just; dacă ai putea ajunge la, fie ce-o fi prin purtarea asta! îl întrerupse d-na North pe orator.

— Poate c-ai crezut vreodată că ea o să se întoarcă la tine! Dar o persoană de soiul ei nu face una ca asta. Unor astfel de femei le trebuie variaţie. Ha, ha, variaţie! încheie subit Dick şi recăzu după asta pe butucul pe care şedea.

— Asta-i tot ce aţi venit să-mi spuneţi? întrebă James North după o scurtă şi răbdătoare tăcere, privindu-i la rând.

— Asta-i tot! ţipă d-na North.

— Nu ţi-e cumva destul?

— Nu-i destul pentru ca să-mi schimbe deocamdată hotărârea şi să părăsesc locul de refugiu actual, răspunse rece.

— Vrei să spui cumva prin asta, că ţii cu tot dinadinsul să-ţi continui toată viaţa nerozia.

— Pentru ca autorităţile să te publice în ziare ca mort, cu adăugire de tot felul de amănunte.

— Şi pentru ca ea să citească toate tristele amănunte şi să afle cât i-ai fost tu de credincios – cu toată necredinţa ei!

Aceasta din urma săgeată veni de la dulcea Mărie, care-şi muşcă totuşi repede buzele când simţi că dăduse greş.

— Pare-mi-se că asta-i tot ce s-ar fi putut spune în chestia asta, urmă James, calm. Vreau bucuros să cred că intenţiile dv. sunt tot atât de onorabile pe cât vă e zelul. Să nu mai vorbim despre asta, urmă el oarecum obosit. Refluxul se apropie şi vizitiul dv. vă face semnale de pe mal.

Era cu neputinţă să se mai îndoiască cineva de neclintita hotărâre a acestui om, cu atât mai mult că opunea dorinţelor grupului o blajină dar cu atât mai îngrijorătoare indiferenţă. Le întoarse spatele când îi văzu adunându-se repede în jurul domnului mai în vârstă şi când, fără voia lui, îi izbiră auzul expresii ca acestea: „Trebuie că nu-i tocmai în toate minţile”, „Da, e de datoria d-tale s-o faci!”, „E nebunie curată!”, „Ia uitaţi-vă cum întoarce ochii pe dos!”, „Dick are cuvântul!” şi aşa mai departe.

— Încă un cuvânt, domnule North, zise domnul mai în vârstă, puţin cam solemn, ca să-şi ascundă contrarierea momentană. N-or fi cu neputinţă ca purtarea d-tale să încredinţeze pe unii oameni, cu mai mult simţ practic decât al dv., ca se află în faţa unei tulburări a funcţiilor spirituale şi a unei manii temporare – şi să nu le rămână altceva de făcut – oricât v-ar fi de amici – decât să vă pună într-o anumită situaţie juridică...

— Să mă declare nebun, îl întrerupse James North, cu uşoara nerăbdare a omului căruia îi vine mai uşor să curme o conversaţie interminabila decât să combată un argument.

— Sunt de altă părere. Ca sfetnic juridic al mătuşii mele ştiţi că în cursul anului din urmă i-am donat ei şi

familiei sale cea mai mare parte din averea mea. Nu pot crede că un avocat atât de înţelept ca dl. Henry Carter să-şi dea vreodată consimţământul la o procedură care ar anula donaţia aceea.

Mărie izbucni într-un hohot de râs de atâta răutăcioasă satisfacţie, încât James North îşi îndreptă pentru întâia oară cu oarecare interes ochii asupra chipului ei. Ea roşi sub privirea lui dar i-o înapoie cu o fulgerare de baionetă. Grupul porni încet spre uşă. James North îi urmă.

— Vasăzică, asta-i ultima ta declaraţie? întrebă d-na North, autoritară, oprindu-se în prag.

— Iertaţi, n-am înţeles – zise James pe jumătate absent.

— Dacă asta-i ultima ta declaraţie.

— Ultima.

Doamna North alergă furioasă câteva zeci de paşi. Pentru James lucrul avu urmări neplăcute, căci asta înlesni o procedare individuală în ultimul atac. Dick făcu începutul.

— Hai zău, vino cu noi! zise el. Ştii, pentru ea, pentru persoana vreau să zic, e de ajuns să dai un mic anunţ la ziar; cât despre bătrână, o să se moaie ea cu încetul, daca eşti prevăzător să te mai araţi din când în când!

După ce Dick se depărtă şchiopătând, domnul Carter crezu că, cu toată firea prea sensibilă a lui James North, chestiunea s-ar putea aranja cel mai bine la ureche.

— Cu siguranţa că ea aşteaptă să te întorci, începu el. Părerea mea personală e că n-a părăsit San Francisco. Cu femeile astea nu poţi niciodată şti, cum stai.

După ce urechile lui James North absorbiră cu indiferenţă şi aceasta din urmă părere, se părea în

sfârşit mântuit. Mărie ajunsese din urmă pe mama ei dar, după ce trecu vadul şi o colină prielnica o ascunse privirilor celorlalţi, picanta tânără apăru subit pe dună şi North se pomeni deodată faţă-n faţă cu ea.

— Şi chiar nu te întorci cu noi? întrebă ea cu ton hotărât.

— Nu.

— Niciodată?

— Asta n-o pot spune.

— Ia spune-mi, ce anume au anumite femei, de le iubesc bărbaţii până-ntr-atât?

— Iubire! răspunse James calm.

— Nu, nu se poate să fie asta – iubire nu-i!

James privi peste şi în jurul colinei de nisip, făcând o mutră plictisită.

— Oh, las' că mă duc eu. Numai o clipă, Jim! Eu nici n-am vrut, să vin cu ei. M-au târât aproape cu de-a sila. Rămâi cu bine!

Ea înalţă în sus spre el obrazul arzător şi ochii ei strălucitori. El se apleca spre ea şi depuse pe obrazul ei superficiala sărutare de rubedenie.

— Nu, nu aşa! exclama ea înciudata apucându-l de încheietura mâinilor cu degetele ei lungi şi delicate – nu aşa să mă săruţi, James!

Şi cu o fugară, aproape fantomatică zvâcnire în colţurile ochilor trişti, el lipi uşor buzele de ale ei. La această atingere ea îşi încolăci braţele în jurul gâtului lui, îşi apăsă buzele arzătoare şi obrazul încins de al lui, de fruntea lui, de obrajii lui, ba chiar şi de bărbia şi gâtul lui şi – cu un hohot de râs sonor, dispăru.

3

Dacă rudele lui James North nutreau cât de cât speranţa că vizita lor ar putea reînsufleţi în el dorinţa reîntoarcerii în lumea pe care ei o reprezentau, atunci speranţa aceasta era să se dovedească în curând cu totul zadarnică. Singurul rezultat al acestei atingeri cu lumea din afară fu să-l ataşeze şi mai tare de singurătatea care-l apăra; da, acum prinse chiar drag de cabana inconfortabilă şi dunele goale de nisip, care se arătaseră atât de neospitaliere cu rudele lui.

Mişcarea şi efortul pe care le necesita satisfacerea modestelor lui cerinţe, silindu-l sa pescuiască şi să vâneze, îi conservau de minune sănătatea trupească. Nici când prieten al libertăţii brutale sau al unei exagerate vieţi primitive, gusturile lui rafinate şi preferinţa lui pentru o viaţă casnică îl feriseră să devină un om sălbatec al naturii; şi deoarece nu fusese niciodată un *sportman,* nu se dedică nicidecum vânătoarei cu înfrigurarea unui atare. Chiar şi animalele neraţionale descoperiră această taină a lui; şi când uneori păşea posomorit pe bărăgan, cerbul roşcat şi elanul îi tăiau drumul fără de frică, de parcă ştiau că n-o să le facă vreun rău; când, cufundat în gânduri, se lăsa legănat de undele fluviului, stoluri întregi de păsări sălbatice obişnuiau să se coboare în jurul cârmei sale neprimejdioase.

Astfel trecu cea de-a doua iarnă a vieţii sale de pustnic şi, odată cu desprimăvărarea, veni o furtună care rămase înscrisă în istoria acelui ţinut de coastă şi de care se mai pomeneşte şi azi. A smuls din rădăcini de-a lungul fluviului copaci uriaşi şi lăstarii încă slabi ai

vieţii noi, care începuseră să se înfiripe cu încetul. Către amiază, norii fugari se adunară în mormane năvalnice, ca apoi să se desfăşoare deodată, ca o uriaşă pătură de nepătruns, peste toată tăria. Oceanul se făcu sur şi subit, bătrân şi zbârcit. Atunci răzbubui prin văzduh un urlet rostogolit – un amestec de canonadă depărtată, de dangăt de clopote înnebunite, de uruit de multe care grele, de trunchiuri de copaci ce gem şi de frunzet foşnitor. Către înserat, uraganul atinsese punctul lui culminant şi peste un sfert de ceas totul era cufundat în bezna; chiar şi băncile de nisip albe îşi pierdură contururile şi mare, ţărm şi cer se aflau în prada unei năprasnice, neîndurate, necruţătoare puteri a naturii.

Era aproape miezul nopţii când, un gând brusc, îl făcu pe James să sară în picioare. Dar dacă ea era expusă furiei unei asemenea nopţi de furtună? Ce putea el face ca să-i sară în ajutor? Poate chiar în clipa aceasta, când el şedea aci în tihnă – dar ce era asta? N-o fi fost împuşcătură?... Nu! Ba da, precis că a fost împuşcătură...

Dădu în lături, cu o smucire, zăvorul dar puterea vijeliei şi nisipul îngrămădit acolo de vânt ţinea uşa înţepenită, ca bătută în cuie. După o nouă sforţare înfrigurată, izbuti să caşte uşa într-atât ca să se poată strecura afară. Dar, în aceeaşi clipă vijelia îl înhăţă ca pe o pana şi-l repezi cu furie, în bancul de nisip. Teafăr dar neputincios să facă o mişcare, rămase întins aşa, trăgând cu urechea la miile de glasuri ce păreau că urlă în vuietul uraganului – totuşi fără să poată desluşi în haosul sălbatic vreun sunet cunoscut. Abia într-un târziu, reuşi să se întoarcă la cabană târâş, cu faţa măturând pământul. După ce încuia bine, se trânti pe pat...

Deodată se trezi dintr-un somn neliniştit. Îl smulse din somn o frământare ciudată, nişte izbituri violente, care păreau că vor să smulgă căsuţa din temelii. Sări în picioare – şi se pomeni în apă până deasupra gleznelor. La lumina focului pâlpâind din vatră, văzu cum picura şi şiroia apa prin crăpăturile pereţilor de lemn şi cum se aduna în faţa căminului într-o băltoacă. Pe apă plutea, încoace şi-ncolo, un petec de hârtie rupt dintr-un plic. Să fi fost oare revărsarea fluviu lui zăgăzuit?… Mult n-avea să mai rămână la-ndoială. La o nouă izbitură în creasta casei, un val de apă înspumată năvăli în casă pe coş, împrăştie prin toată încăperea jăratecul focului şi-l lăsă în cea mai adâncă beznă. Un strop de spumă îi sărise pe buză. Era sărat. Marea se revărsase peste ţărm şi se năpustea asupra sihastrului.

Mai exista oare vreun loc unde să se poată refugia? Nu! Cabana era situată pe punctul cel mai înalt al plajei iar adâncitura laterală, prin vadul căreia trecuseră, în timpul fluxului, ultimii lui musafiri, era doar o întindere spumegândă de apă, în vreme ce gura fluviului din dosul lui, era una cu Oceanul. N-avea încotro: trebuia să aştepte.

Lipsa completă de perspective a situaţiei lui era, pentru un bărbat cu firea lui, atât de deosebită de a celorlalţi oameni, un izvor de tărie răbdătoare. În el era încă puternic instinctul conservării dar nici nu se temea de moarte şi nici n-avea presimţirea unui sfârşit apropiat. Totuşi, dacă moartea ar fi venit, ar fi fost o soluţie simplă a problemei care-i revoluţionase toate gândurile, tăbliţa cu toate socotelile ar fi fost ştearsă şi gata. Şi cu această credinţă simplă şi fatalistă – singura lui credinţă – ciudatul om se îndreptă iar bâjbâind spre patul lui, se întinse pe el şi în câteva clipe şi adormise.

Afară vijelia mugea înainte. Talazurile vâjâitoare se mai izbiră odată de colibă dar era vădit că, odată cu sosirea fluxului, uraganul începuse să bată în retragere…

Când se trezi North, trecuse de vremea prânzului şi soarele strălucea pe cer. Câtăva vreme râmase într-o lenevealâ plăcută, îndoindu-se parcă dacă e mort sau mai e viu; dar în fiecare nerv şi în fiecare fibră simţea o nemărginită pace, o linişte cum nu mai simţise din vremurile copilăriei, o uşurare de nespus ca şi cum i s-ar fi luat ceva de pe inima – sigur nu ştia ce. Îşi dădea seama ca zâmbea – şi totuşi perna lui era udă de lacrimi, dintre care unele îi mai licăreau în vârful genelor. Deoarece movila de nisip tot îi mai bloca uşa, el sari sprinten pe fereastra.

Câţiva nori răzleţi pribegeau încet pe cer, năframele de pace ale marei tihne ce se răspândise peste mare şi peste uscat. Peisajul era aproape de nerecunoscut. În fluviu se formase un dig nou iar un îngust banc de nisip, care străbătea lagunele şi valea până la malul fluviului şi de-acolo mai departe pe uscat, părea că întinde o punte care îl apropia iar de omenire. Toate acestea îi pricinuiră o bucurie proaspătă şi copilărească; revăzu cu bucurie şi un bătrân copac dezrădăcinat pe care fluviul îl adusese şi-l reluase în diferite epoci, ca pe un prieten mut al singurătăţii, plecat şi revenit. Acum părea că se tolănise pentru totdeauna în nisipul de lângă cabana lui.

Rădăcinile-i impunătoare, erau încununate cu ierburi de mare împletite şi încâlcite între ele şi cu lujerele lungi şi întortocheate ca nişte şerpi al algelor; între două rădăcini, care se încrucişau, era prins un coşuleţ de portocale din bambus, aproape nevătămat. Când se apropie să-l ia, North auzi un ţipăt ciudat – cu totul

altfel decât toate sunetele pe care le auzise până acum pe pustiile bancuri de nisip. Crezând ca e vreo pasare ciudată marină, prinsă în plasa ierburilor de mare, dădu fuga la coş şi se uită înăuntru. Coşul era pe jumătate umplut cu muşchi de mare şi cu alge băţoase. Ţipătul se repetă. North dădu în lături algele şi văzu... nu o pasăre rătăcită, ci un copil viu, un copil omenesc!

Când îl scoase din scutecele lui umede, văzu că trebuia să aibă vreo opt-nouă luni. Cum şi când fusese adus acolo sau ce putere condusese acest leagăn ca din basme până drept în faţa uşii lui, nu putea ghici; dar în orice caz trebuise să fi ajuns acolo încă din zorii zilei, căci trupşorul îi era cald de razele soarelui iar scutecele îi erau aproape uscate.

Ca să-l învelească în haina lui, să alerge cu el în colibă, cu grozava convingere că acolo; pentru copilaş, nu se putea face nimic, să se repeadă apoi din nou afară – pentru toate acestea nu avu nevoie decât de câteva clipe. Vecinul lui cel mai apropiat era Trinidad-Joe, un tăietor de lemne, care locuia la trei mile mai sus pe fluviu. Îşi amintea nedesluşit că acela era tată de familie. Să ucidă aproape pe copil cu câteva picături din sticla lui de whisky, să-şi despotmolească barca din mocirla şi să vâslească în sus pe fluviu, cu mititelul găsit de el, se chema, oricum, a face cel puţin ceva.

După jumătate de oră ajunsese la coliba singuratică a lui Trinidad-Joe şi, după cele câteva flori modeste care trecuseră prin gardul de răchită şi după belşugul de rufe ce fâlfâiau pe frânghie, cunoscu că presupunerea lui referitoare la situaţia de gospodar a lui Trinidad-Joe, fusese justă.

Uşa la care bătu se deschise, lăsându-l să vadă o cameră curata. Modest mobilată şi o femeie zveltă de

vrea douăzeci şi cinci de ani. Cu o stângăcie necunoscută lui până acum, North povesti, bâlbâindu-se, împrejurările găsirii copilului şi arătă scopul vizitei lui. Mai înainte ca el să fi sfârşit bine vorba, femeia îi luase, aproape pe nebăgate de seamă, prin cine ştie ce truc femeiesc, copilul din braţe şi, pe când el se oprise cu sufletul la gură, ea izbucni într-un râs zgomotos. North încercă să râdă şi el; dar încercarea dădu greş.

După ce îşi ştersese lacrimile de pe o pereche de ochi sinceri şi ascunsese la loc două şiruri de dinţi albi şi tari, femeia spuse:

— Ia te uită! N-oi fi fiind d-ta pustnicul care locuieşte singur cuc pe limba de pământ – ia spune, zău?

North se grăbi să recunoască tot ce se cuprindea în această afirmaţie.

— Şi atunci ţi-a adus cineva un pruncuşor ca să-ţi ţie de urât!...

Aci luă o înfăţişare ca şi cum n-ar mai fi lipsit decât un fir de păr ca să recadă în râsul de mai-nainte, apoi adăugă ca pentru a explica purtarea ei:

— Când te-am văzut vâslind încoace – pe d-ta, făptura mai sfioasă decât cerbul în timpul verii – mi-am spus: E bolnav. Dar un copil în scutece!...

O copilă. North se simţi pornit aproape s-o urască. O femeie care nu putea vedea din tot tabloul acesta mişcător – ba chiar aproape tragic, decât numai partea comică – făcând încă haz pe socoteala lui – o astfel de femeie făcea parte dintr-o altă rasă omenească decât cea pe care o cunoscuse până acum. Deşi din fire nepăsător până în cel mai înalt grad faţă de observaţiile şi criticile celor de o teapă cu el, râsul răutăcios al acestei femei simple îl jignea totuşi mult mai adânc decât pe vremuri vorbele batjocoritoare ale verişoarei sau mătuşii sale. De aceea, observă cu o

oarecare demnitate ţeapănă, că pruncul ar avea nevoie de hrană.

— E încă mic de tot, adăogă el; şi mă tem că n-are să se poată lipsi de hrana lui naturală.

— Bine, dar de unde s-o luăm? întrebă femeia.

James North şovăi şi se uită primprejur. Fără îndoială că era pe undeva prin casă un copil sugaci!…

— Credeam că d-ta… bâlbâi el, simţind că jena îl făcea să roşească. Credeam… că dacă d-ta – adică mă gândisem.

Se întrerupse brusc, căci ea îşi vârâse un colţ al şorţului în gură, dar prea târziu pentru a opri râsul care se şi revărsa nestăvilit din gâtlejul ei. Când mai putu răsufla puţin, ea spuse:

— Doamne sfinte, acum nu mă mai mir că lumea te ţine drept un pustnic!… Eu sunt fiica nemăritată a lui Trinidad-Joe şi singura făptură de sex feminin din casă. Orice tont ţi-ar fi putut spune asta. Şi tare aş vrea să văd cum ai putea d-ta face scamatorie să scoţi pe mânică, din câte i-am spus eu, un copil în faşe.

Furios în sinea lui dar păstrând o aparenţă politicoasă, James North îşi ceru scuze. Regretă neştiinţa lui şi cu o manierată plecăciune, făcu un gest ca pentru a lua copilul îndărăt. Dar fata îl trase repede, destul de departe ca el să nu-l mai poată ajunge.

— Nu te pripi aşa, spuse ea cu graba. Ce, crezi că-s nebună să las bietul viermuşor pe mâna d-tale? Nu, d-le, una ca asta să nu-ţi închipui! Exista mai multe mijloace şi cai să hrăneşti un copilaş, decât îţi închipui d-ta, tinere, cu „hrana d-tale raţionala”. Dumnezeule, dar nenorocit şi bleg mai pare ţâncul asta!

North mărturisi cu sânge rece ca dăduse copilului, ca să-l învioreze, whisky.

— Sfânta Precistă, whisky! Dar, ştii una – whisky, nu

mai miroase chiar aşa a sihăstrie. În orice caz păstrez copilul şi când are să vie acasă tăticul, om vedea ce-i de făcut.

North stătu la îndoiala. Repulsia lui faţă de fata era foarte puternica dar pe altcineva nu mai cunoştea în împrejurimi şi copilul avea nevoie de îngrijire imediata. În acelaşi timp începea să-şi dea seama ce rol ridicol juca aducând vecinilor săi, la prima vizită, un ţânc găsit care trebuia îngrijit. Ea văzu că North şovăie şi spuse:

— De bună seamă că nu mă cunoşti, iată, sunt Bessy Robinson, fiica lui Trinidad-Joe. Cred că tata – sau chiar oricare dintre băieţii de pe ţărm – o să-mi poată da un certificat de bună purtare dacă socoteşti că ar fi nevoie să ceri mai întâi informaţii mai amănunţite despre mine.

— Pot să te asigur, d-ră Robinson, că nu mă gândeam decât la osteneala şi la povara cu care te încarc. Orice cheltuieli va trebui să faci.

— Tinere, răspunse Bessy Robinson, răsucindu-se brusc pe călcâie şi privindu-l peste umăr cu sprâncenele puţin strânse, dacă va fi nevoie de cheltuieli am să le fac eu – sau dacă nu, nici nu vreau s-aud de copil… totuşi încă nu te cunosc îndeajuns ca să-ţi fac o salată de la prima noastră întâlnire. Lasă aşa dar copilul aici şi dacă-ţi face plăcere vino iar cu barca mâine, după răsăritul soarelui — vâslitul are să-ţi facă bine, ca să vezi pe copil şi pe tata care are să fie acasă la ora aceia. Până atunci, cu bine!

Cuprinzând pe copil cu un braţ voinic dar graţios şi ţinând pe celălalt – cel cu gropiţe la cot – oarecum agresiv ca scut în faţa micuţului, trecu repede pe lângă James North şi intră într-un dormitor încuind uşa după ea.

*
*   *

Când James North ajunse la coliba lui, era întuneric. Pe când aprindea focul în vatra şi încerca să pună la locurile lor mobilele răsturnate şi aruncate de-a valma şi să cureţe odaia de urmele furtunii din noaptea trecută, îl cuprinse pentru prima dată un simţimânt de singurătate. Nu regreta pe copil. Dincolo de sentimentul datoriei şi al omeniei nu mai purta nici un interes pentru starea şi viitorul acestuia. Era mai degrabă bucuros că scăpase de el. Ar fi preferat, ce e drept, o altă femeie, dar şi Bessy părea destul de potrivită pentru asta. Acum îşi dădu seama că de dimineaţă nu se gândise nici măcar o singură dată la femeia pe care o iubea! Aşa ceva nu i se mai întâmplase în tot timpul izolării lui de un an de zile! De aceea îşi puse în gând să se gândească din nou la ea şi la amarul lui. Cuvântul „pustnic” străbătu ca o străfulgerare mintea. „Pustnic!” Cuvântul nu fusese întrebuinţat într-un sens tocmai măgulitor. Bessy îi dăduse o semnificaţie care nu era prea depărtată de nebunie; făcea aluzie la ceva care nu i se putea întâmpla decât unui om cu totul de rând, prost. Era oare cu putinţă ca oamenii să-l privească pe el ca pe un om care fusese lovit de soartă definitiv şi într-un chip prea neinteresant ca să le mai vie în gând să-l învrednicească cu compătimirea sau cu tovărăşia lor? Sau ca pe un om prea neînsemnat şi banal ca să facă măcar haz pe socoteala lui – sau să fi fost asta numai felul necioplit de a vedea al acestei fete simple.

Fapt e, că, în dimineaţa următoare, cu puţin după răsăritul soarelui, James North era din nou în faţa colibei lui Trinidad-Joe. Onorabilul proprietar, un bărbat

lung şi slab care purta cu prisosinţă semnul distinctiv de colonist – sănătate proastă, hrană proastă şi adâncă melancolie – îi ieşi înainte cu nişte maniere şi cu un costum care te făceau să te gândeşti la un grănicer şi la un marinar îmbinaţi într-un amestec ciudat. Când North sfârşise de povestit pentru a doua oară povestea găsirii copilului, Trinidad-Joe rămase pe gânduri.

— Pesemne, spuse el cugetând intens, pesemne că a fost pus în unul din coşuleţele impermeabile şi luat de valuri de pe puntea unuia din briggurile care se duc la Tahiti ca să încarce portocale. În nici un caz nu poate proveni de undeva din împrejurimi.

— Dar nu e o adevărata minune că a rămas în viaţă? Căci trebuie să fi stat în apă ceasuri întregi.

— Briggurile acestea navighează totdeauna foarte aproape de coasta şi poate că vaporul s-a sfărâmat chiar de vreo faleza din apropiere. Şi cât priveşte salvarea copilului, asta dovedeşte încă odată absurditatea întâmplărilor omeneşti, urmă Joe cu o sentenţioasă înţelepciune cinică. Dacă pe o furtună ar fi căzut de pe catarg un marinar, s-ar fi înecat imediat chiar lângă vapor, pe când sugaciul care nu poate înota pluteşte într-un somn lin spre ţărm şi unde pui că e legănat tot timpul de valuri.

North, care se simţea întrucâtva uşurat şi care totuşi era puţin dezamăgit că nu vedea pe Bessy, îndrăzni în sfârşit să întrebe ce mai face copilul.

— Acum bine de tot, răspunse o voce prietenoasă din josul lui şi când James ridică ochii, văzu în pervazul ferestrei braţele pline, ochii albaştri şi dinţii albi ai fiicei gazdei. E aşa de vioi şi de vesel şi-i e o foame de parcă de cine ştie când n-a avut „hrana lui firească”. Hai tăicuţule înăuntru şi spune musafirului ce avem de gând să facem cu bietul prichindel; nu staţi aşa ci

chibzuiţi mai bine împreună ceva înţelept.

— Bine, venim, răspunse cu resemnare Trinidad-Joe, Bessy e de părere că poate păstra ea copilul şi îngriji de tot ce are să-i fie de trebuinţă. Şi cu toate că sunt tatăl ei, nu zic că n-ar putea. Dar când vrea Bessy ceva, vrea de-a binelea, nu se-ncurca şi dintr-a ei n-o mai scoţi.

— Bine zici! Dar urmează înainte, tăicuţule, că vad că tot baţi în loc, striga domnişoara Robinson cu o voioşie lipsita de orice jena.

— Ei, atunci să reglăm şi chestia asta. Noi luam copilul iar d-ta ne dai o hârtie sau o declaraţie prin care ne cedezi toate drepturile şi pretenţiile d-tale. Ce zici de asta?

Fără să ştie nici el de ce, James se împotrivi cu hotărâre.

— Crezi poate că n-o să îngrijim cum se cuvine de copil? întreba sever domnişoara Bessy.

— Nu despre asta e vorba, răspunse North, puţin cam încins. În primul rând copilul nu e al meu şi deci nu-l pot dărui. A fost pus ca un zălog în mâinile mele – primele mâini în care a trecut din ale părinţilor lui. Socotesc că n-am dreptul să îngădui ca între mâinile mele şi ale părinţilor lui să se interpună alte mâini.

Domnişoara Bessy plecă de la fereastra. În clipa următoare apăru în faţa casei, se duse drept la James North şi-i întinse o mână zdravănă.

— Fie, spuse ea, strângându-i cinstit degetele… De fapt nu eşti un pustnic prea încăpăţânat. Are dreptate, tata! Nu trebuie să-l dea – dar o să facem împărţeală, el şi eu. El să-i fie tată şi eu mamă, până ne va despărţi moartea sau va ieşi la iveală adevărata familie. Ei – acum ce mai zici?

Mai mulţumit de aprobarea acestei fete simple decât

îndrăznise să-şi mărturisească James North îşi dădu încuviinţarea lui. Dacă voia acum să vadă copilaşul? Da, desigur că voia; şi, deoarece Trinidad-Joe îl mai văzuse şi mai vorbise despre el şi-l pipăise şi-n timpul nopţii trecute se tot ocupase cu el în fel şi chip, hotărî să-şi dedice o parte din preţiosul lui timp tăiatului lemnelor şi-i lăsă singuri.

*

*   *

James North trebui să recunoască sincer că pruncului îi mergea bine. Ascultă chiar cu un interes politicos afirmaţia că pruncul are ca şi el ochii căprui, că i-au ieşit încă dinţişori şi că pentru o fetiţă de vârsta care părea s-o aibă, era voinică bine: şi totuşi North tot mai şovăia, în sfârşit, când ţinea deja mâna pe clanţă, se întoarse spre Bessy şi spuse:

— Domnişoară Robinson, îmi dai voie să-ţi pun o întrebare ciudată?

— Câte vrei.

— De ce credeai ca sunt – un pustnic?

Neprefăcuta domnişoară Robinson aplecă capul deasupra copilului.

— De ce?

— Da, de ce?

— Pentru că erai chiar un pustnic.

— O!

— Dar!

— Dar?

— O să-ţi treacă.

Şi sub pretextul cusut cu aţă albă că trebuie să pregătească mâncarea copilaşului, se retrase în bucătărie, unde domnul James North avu marea satisfacţie s-o vadă când trecu prin faţa ferestrei,

şezând pe un scaun cu faţa ascunsa în sorţ şi scuturându-se de râs.

*

*   *

În timpul celor două sau trei zile următoare nu vizita pe Robinson ci se lăsă luat de amintirile trecutului. Şi în chipul acesta, a treia zi – regretam că suntem nevoiţi sa constatam acest lucru – se înfundase din nou în starea de resemnată amărăciune în care se deprinsese să trăiască. Intermezzo-ul cu furtuna şi cu găsirea copilului începu să pălească în amintirea lui, ca şi vizita rudelor sale, care se ştersese cu totul.

Fusese o zi mohorâtă şi umedă şi el şedea la gura sobei rumegând gânduri negre. Deodată se auzi în uşă o bătaie. Flora, sub al cărei nume înfloritor se ascundea bătrâna lui servitoare indiană, îşi anunţa apariţia, de regulă, imitând strigătul fluierarului; ea aşadar, nu putea fi. Atunci i se păru că aude târşâitul pe pământ al unei rochii. Sări deodată ca ars, galben ca ceara şi cu un nume pe buze. Dar uşa fu dată în lături cu nerăbdare şi în faţa lui stătea, cu copilul în braţe, Bessy Robinson!

Cu un sentiment de uşurare, pe care nu şi-l putea explica, North îi oferi un scaun. Ea ridică întrebătoare spre el ochii-i luminoşi.

— Ce ciudat arăţi!

— M-am cam speriat... Ştii, de obicei, nu vine nimeni la mine.

— Asta e adevărat dar ia spune, n-ai avut niciodată nevoie de un doctor?

Şi deoarece nu pricepea, o întrebă şi el:

— De ce?

— Pentru că trebuie să te scoli repede şi să aduci

unul – de aia. Copilaşul nostru e bolnav. Noi nu ne ducem niciodată la doctor, nu credem în oamenii aceştia şi n-am chemat niciodată vreunul – dar poate părinţii copilului n-ar fi făcut tot aşa. De aceea scoală repede şi du-te de-l adu.

James North se uită cu ochii mari, miraţi, la domnişoara Bessy şi se ridică, deşi cam codindu-se şi şovăind.

Bessy observă lucrul acesta.

— Nu te-aş fi deranjat pe d-ta şi n-aş fi călătorit cale de trei mile englezeşti dacă aş avea pe cine altcineva să trimet. Dar tata e plecat la Heurka pentru ca să cumpere lemne şi eu sunt singură. Hei – dar unde-ai pornit-o!

James îşi pusese pălăria şi deschidea uşa.

— Să aduc un doctor, răspunse el mirat.

— Ai de gând să faci cele şase mile până acolo şi îndărăt pe jos?

— Se-nţelege – devreme ce n-am cal.

— Dar eu am; îl găseşti afară priponit. Nu e chiar faimoasă iapa dar când a pornit-o odată în trap, îşi face cursa destul de bine.

— Dar d-ta – cum o să te întorci acasă?

— Păi, răspunse domnişoara Bessy, trăgându-şi scaunul lângă foc, scoţându-şi pălăria şi broboada şi încălzindu-şi picioarele la flacăra binefăcătoare – n-aveam de gând să plec. Mă găseşti aici când te întorci cu doctorul. Du-te, dar iute, iute de tot!

Nu trebui să repete de două ori porunca. În clipa următoare James North şedea în şeaua calului domnişoarei Bessy – era o şea trainică, de dragon – şi călărea într-un tempo cât de repede cu putinţa, prin nisip. Două lucruri îi erau limpezi; în primul rând că el, sihastrul, prin faptul că se ducea să aducă un doctor

unui copil bolnav şi anonim, care se găsise în îngrijirea lui, era pe cale de a intra în legături cu locuitorii coloniei şi de a se expune binevoitoarelor lor observaţii critice; în al doilea rând singuratica lui locuinţă se găsea în momentul de faţă în stăpânirea unei fete voinice, inculte, dar destul de drăguţă, care se poftise singură ca musafir. Aceste lucruri de netăgăduit nu izbuti să şi le gonească din minte, nici măcar prin galopul lui nebun; dar, spre lauda lui, trebuie remarcat că misiunea la doctor şi-a îndeplinit-o în modul cel mai zelos, deşi fără o înlănţuire logică, în aşa chip că acesta, în timpul călăriei grăbite, ajunse la convingerea că North salvase de la înec o femeie de curând măritată şi că aceasta dăduse apoi naştere, unui copil.

5

Puţinele cuvinte care puseră la curent pe doctor, la sosirea lui în colibă, cu starea de lucruri, ar fi fost urmate în orişicare alte meleaguri de cererea unor lămuriri mai amănunţite. Dar doctorul Duchesne, un vechi doctor militar, era întotdeauna pregătit pentru orice eventualitate, nepăsător faţă de orişicine.

— Copilul, spuse el, a fost ameninţat de o pneumonie, acum nu mai e nici o primejdie; dar are nevoie de cea mai bună îngrijire şi de cea mai mare prudenţa, mai cu seama trebuie ferit de orice intemperii.

— Atunci lucrul este simplu, spuse Bessy cu convingere.

Ce doi domni se priviră surprinşi.

— Voiam adică, să zic, binevoi ea să-şi explice exclamaţia – ca dumneata trebuie sa te duci călare pe iapă acasă la noi, să aştepţi pe tata şi să te întorci mâine aici, cu câte ceva din calabalâcul meu, căci de glumă şi de joacă nu mai poate fi vorba. Lângă copilaş până la însănătoşirea lui. Şi, până la această însănătoşire, am de gând să rămân aici.

— În orice caz copilul deocamdată nu e în stare să suporte vremea rea, spuse doctorul, aruncând cu coada ochiului o privire satisfăcută la faţa uluită a lui North. Domnişoara Robinson are dreptate. Am să vă însoţesc până la poteca ce trece peste dunele de nisip.

— Mă tem numai, răspunse James North, care se simţea dator să spună ceva – ca şederea aici n-o să vă fie aşa de comoda ca...

— De asta n-am grijă, răspunse ea simplu; căci nu m-

am aşteptat la mult.

North se întoarse să plece, cu o înfăţişare cam plouată.

— Noapte bună, spuse ea deodată şi-i întinse mâna, în timp ce în ochii şi pe buzele ei se putea desluşi un zâmbet mai prietenos decât toate cele de mai înainte – noapte bună… şi vezi de ai bine grijă de tăicuţu'!

Doctorul şi James North călăriră câteva clipe unul lângă altul, în tăcere. North să se acomodeze cu o realitate nouă – şi anume că se ducea să facă o vizită şi că de fapt se lepădase de vechea lui viaţa; şi apoi că avea să săvârşească o pângărire, cugetând la sfânta lui durere în casa unui străin.

— Cred că nu greşesc presupunând, spuse deodată doctorul, că tipul de femeie reprezentat atât de desăvârşit de d-ra Bessy, v-a fost până acuma complet străin. Aţi trăit în cercuri în care regulile bunei cuviinţe şi eticheta stăpânesc aproape totul…

La aceste cuvinte, care-i părură o încercare de a-i pătrunde taina, James North deveni deodată rece ca gheaţa. Ultima aluzie o trecu cu vederea şi se mulţumi să dea răspunsul simplu şi sincer că, într-adevăr, nu mai întâlnise niciodată o fată ca Bessy.

— Tocmai aici stă nenorocul dv., urmă doctorul. O socotiţi necioplită şi incultă?

Domnul James North susţinu că fusese aşa de mişcat de felul ei prietenos de a fi, încât, într-adevăr, nu se gândise la aşa ceva.

— Asta nu prea e aşa. De altfel chiar dacă i-aţi spus asta, ea nu ar avea câtuşi de puţin o părere mai rea despre dv. – şi nici despre ea. Dacă în loc de o englezească proastă ar vorbi o grecească rustică şi ar purta, în loc de un corset prost, o cingătoare antică, aţi jura că e o zeiţă… Iată şi drumul dv.…

*

*   *

James North dormi foarte prost în noaptea aceea. După indicaţia Bessyei, că nu erau decât două camere de dormit şi că „tăicuţul nu întrebuinţează niciodată cuverturi şi nu prea e pretenţios în obiceiurile lui”, alesese camera de dormit a lui Bessy. Era curată, dar nu mai mult. Puţinele obiecte de podoabă erau groaznice; două sau trei gravuri în lemn colorate în culori ţipătoare, o cutiuţă de lucru împodobită cu scoici, un fantomatic buchet de iarbă alcătuită din frunze şi muşchi scheletici şi două bibelouri chinezeşti destul de urâte ca să poată fi adorate ca idoli budişti, îngăduind să se tragă concluzii asupra gustului frumoasei locuitoare a camerei şi poate asupra viitoarei educaţii a copilului.

Joe se întoarse a doua zi de dimineaţă şi primi hotărârea fiicei sale cu resemnarea obişnuită, exprimându-şi speranţa că North avea să rămână la el până ce copilul avea să se facă mai bine. Şi cu această eventualitate nu prea trebuia contat în viitorul apropiat; căci la întoarcerea lui în colibă North găsi că starea pruncului se înrăutăţise, dar numai printr-o vorbă aruncată în treacăt de Bessy, află el că nici ea nu închisese ochii toată nopticica.

Trecu o săptămână întreagă până ce el îşi putu din nou lua în stăpânire locuinţa – dar o săptămână activa şi în total luată, destul de plăcută, căci e plăcut să te laşi condus de o femeie sănătoasă şi frumoasă şi cam prin vremea aceasta făcuse, domnul James North, descoperirea că Bessy avea amândouă calităţile acestea. Se prinse singur, în mai multe rânduri, cum îi contempla minunata ei făptură, gândindu-se în acelaşi

timp la aprecierea măgulitoare a doctorului; şi ca s-o întreacă în sinceritate i-o împărtăşi şi ei.

— Şi ce-ai răspuns d-ta la asta?

— O… eu am râs şi – n-am spus nimic.

Şi ea făcu la fel.

6

Cam la o luna după acest schimb de sincerităţi, Bessy îl întrebă dacă n-ar putea petrece noaptea următoare în casa ei.

— Vezi d-ta, îşi motiva ea cuvintele, cică sala cea mare de la Heureka ar fi diseară rost de dansat şi eu, de primăvara trecută, nu mai ştiu ce e asta. Vine Hank Fischer să mă ia şi n-aş vrea să las la noapte coliba vraişte.

— Dar cu copilul ce se face? întrebă North, puţin cam morocănos.

— Auzi vorbă, răspunse domnişoara Bessy Robinson, privindu-l oarecum provocator, socotesc că nu s-ar face gaură în cer, n-ar fi moarte de om dacă l-ai veghea şi d-ta o noapte. Tata nu poate şi, chiar de ar putea, tot nu s-ar pricepe. Puţin a lipsit să nu mă otrăvească, după ce a murit răposata mamă… nu tinere, nu pot pretinde lui Hank Fischer să ducă pruncul la Heureka şi să-l aducă pe urmă îndărăt!… Asta i-ar strica toată plăcerea.

— Care vasăzică trebuie să fac d-lui Hank – Hank – Fischer? spuse North, cu o mică nuanţă de ironică amărăciune.

— Fireşte. Parcă ai ceva mai bun de făcut?

North ar fi dat orice să fi putut în clipa aceia pretexta o ocupaţie importantă începută înainte şi care trebuia terminată, ştia bine însă că Bessy avea dreptate; altă treabă, într-adevăr, nu avea.

— Şi acest domn Fischer e chiar aşa de ocupat?

— Fireşte – trebuie să-mi poarte de grija mie!

*
*   *

James North nu-şi mai amintea, de la începutul vieţii lui în singurătate, de o seară mai neplăcută.

În timp ce se plimba încoace şi încolo, ţinând în braţe nevinovată cauză a situaţiei ridicole în care ajunsese, îi venea aproape s-o urască.

— S-a mai văzut vreodată mai uriaşă neghiobie ca asta? începu el, dar amintindu-şi că în felul acesta îşi exprima verişoara lui Mărie părerea despre purtarea lui, North amuţi din nou, mai cu seamă că pruncuşorul începuse să ţipe: fără îndoială că-i lipseau formele pline şi rotunde şi braţul moale al dădacei. North începu să-l joace vehement pe braţele lui, cu o acompaniere interioară câtuşi de puţin muzicală şi în timpul acesta se gândea la cei ce dansau acolo, la Heureka.

— Nici vorbă, mormăia el aşa, de unul singur, duduia o fi povestit cavalerului ei ca şi-a comandat pe astă seară ca dădaca ci copilului pe sihastrul de pe plajă. Te pomeneşti că în curând o să mi se ofere chiar o slujbă permanentă, ca unui găgăuţ cum se cade care se pricepe de minune la dădăcitul copiilor. Mamele au să se bata pentru mine... Şi doctorul este la Hereka. Bineînţeles o să dea fuga la sala de dans, ca să-şi vadă zeiţa lui încă nedezvoltată să-i arate compătimirea lui pentru blegia omului de pe plaja.

Deodată întreba pe Joe, pe un ton nepăsător, din ce fel de oameni e alcătuita societatea de acolo.

— Păi, spuse melancolic Joe, sunt acolo văduva Higsby cu fiica, cele patru fete Stubbs – bineînţeles nu poate să lipsească nici Polly-Doble cu băiatul ei, care e practicant vis-a-vis la Jones, ca şi nevasta lui Jones.

Apoi Petre franţuzul şi Whisky-Ben, apoi băiatul care l-a împuşcat pe Archer – nu-mi amintesc momentan numele lui – şi Barbuţul cum dracu s-o fi chemat mititelul cela de mulatru?… Nu cumva Kanîka? Mii de trăsnete! urmă Joe trist. Mine, poimâine te pomeneşti că-mi uit şi numele meu… Afară de aceştia…

— Destul, destul! întrerupse North, care nu-şi putea ascunde necazul decât în parte. Se ridică şi duse copilul în odaia cealaltă, scoţându-l din raza acestor nume care-i puteau răni nevinovatele-i urechi.

În dimineaţa următoare ieşi în întâmpinarea fetei, ce se întorcea de la dans, cu o înfăţişare cam distrată şi după puţin timp plecă, din cale afară de preocupat de un plan trădător, pe care-l făurise în timpul nopţii de nesomn, petrecute în odaia ei. Era foarte bucuros că avea datoria morală faţă de părinţii necunoscuţi ai copilului, să-l sustragă influenţelor vătămătoare al unui „Barbuţ-Kanîka” şi, mai cu seamă, ale unui anumit „Hank-Fischer”, de aceea hotărât să scrie rudelor lui, expunându-le situaţia şi cerându-le un cămin pentru copilul găsit şi sprijin pentru căutarea părinţilor acestuia. Scrisoarea o adresă verişoarei lui Mărie, în parte datorită despărţirii dramatice a tinerei doamne, în parte pentru că tot inima ei de marmura spera s-o mişte mai curând în favoarea protejatului lui. Apoi îşi relua liniştit vechile lui obiceiuri de sihastru şi o săptămână întreagă nu mai împovăra pe Robinsonii cu vizitele lui.

Urmarea acestei izolări fu că, într-o bună dimineaţă, Trinidad-Joe vizită pe pustnic în locuinţa lui.

— Uite, aşa, iar o trăsnaie de-a fetei mele, spuse el resemnat şi ţi-am spus cinstit dinainte că dacă-i intră fetei în cap o trăsnaie, patru perechi de boi şi şapte bărbaţi nu i-o mai pot scoate. Acum a născocit o altă

ciudăţenie, să înveţe câte ceva, căci de multă şcoală n-a avut parte şi ziarele le primim numai pentru că aşa face toată lumea; şi zice că d-ta ai putea s-o înveţi… Cică d-ta tot n-ai avea altceva de făcut. Vrei?

— Da, desigur, răspunse North.

— Zice că poate că d-ta eşti mândru şi nu vrei s-o mai laşi să îngrijească copilul şi de acum înainte; şi crede că dacă d-ta i-ai da ceva învăţătură de carte, ca să fie în stare să pălăvrăgească ceva mai cărturăreşte – păi, asta ar regla toată chestia.

— Îi poţi spune, răspunse North – şi vorbea serios – că mă bucur nespus de mult să-i pot fi de folos la ceva, fără să pot, totuşi, nădăjdui să-mi plătesc cândva datoria faţă de ea.

— Aşa dar am încheiat târgul? strigă buimăcitul Joe cu o încredere disperată de a căpăta la expresia anterioară, cam nebuloasă pentru el, o explicaţie mai pe mintea lui.

— Am încheiat târgul! spuse North pe un ton vesel.

Şi se simte deodată liberat de o mare greutate ce-i apăsa pe inimă. Căci, din cauza lipsei lui de sinceritate faţă de Bessy, nu era prea mulţumit de sine însuşi. Acum se ivea un prilej de a-şi spăla vina faţă de ea, păstrându-şi totodată demnitatea. Acum îi putea spune şi ei ce pas făcuse. O aştepta ca pornirea ei vanitoasă, care o făcuse să ceară mai multă ştiinţă şi o cultură mai bună, să-i lămurească şi motivele procedurii lui.

O văzu într-o seară şi-i mărturisi totul, pe şleau. Ea ţinea capul întors; când îndreptă însă din nou spre el ochii ei albaştri, erau plini de lacrimi cinstite. James North avea oroare firească, ca un bărbat normal, de lacrimile femeieşti gata să izvorască oricând. Dar plânsul nu era în firea Bessyei şi, de aceea, trebuia să aibă un sens. Afară de aceasta, plângea într-un mod

impunător, chiar ca o zeiţă, fără să suspine, fără să se scuture şi fără să i se înroşească nasul; plânsul el era o topire lină, armonioasă, de-i venea lui North s-o mângâie în vreun fel sensibil, printr-o privire blândă a ochilor lui melancolici sau printr-o apăsare a mâinii luate.

— Vasăzică am avut dreptate să fac aşa, spuse ea trist, dar nu ştiam că ai rude; credeam că eşti singur pe lume, ca mine.

James North îşi aminti de Hank Fischer şi de mulatrul şi de aceea nu se putu opri să-i spună că rudele lui erau foarte bogate şi de neam mare şi că-l vizitaseră de curând. Amintirea chipului în care-şi făcuseră vizita şi în care fuseseră primiţi de el, împiedică să spună mai mult. Dar d-ra Bessy nu putea tăgădui o oarecare curiozitate feminină şi întrebă:

— N-au venit cu trăsura lui Sam Baker?

— Da.

— În ultima zi a lui Iulie?

— Da.

— Şi n-a poposit Sam la noi, ca să mai dea cailor ceva nutreţ?

— Aşa cred.

— Şi acelea erau rudele d-tale?

— Acelea erau rudele mele.

Domnişoara Bessy se aplecă spre leagăn şi luă copilul în braţele ei tari. Apoi ridică ochii care, cu toate lacrimile ce-i mai licăreau în ochi, tot mai scânteiau de mânie şi spuse tărăgănat:

— Oamenii – aceia – nu – vor avea – copilul!

— Şi de ce nu?

— De ce nu? Pentru că i-am văzut eu. De aceea. Şi asta ajunge! Cum îţi închipui d-ta că ai putea impune ca rude acestui biet copilaş nenorocit, una ca acele

sperietori caraghioase şi împopoţonate? Nu, domnule, una ca asta nu merge!

— Cred că judeci cam pripit, spuse North, care în sinea lui se bucura de judecata ei pornită. Mătuşa mea, într-adevăr, nu face la prima vedere o impresie prea bună; cu toate acestea are mulţi prieteni. Dar de verişoara mea Mărie, femeia mai tânără, cred că n-ai ce zise?

— Care, morcovul acela uscat – cu nimic viu în ea decât ochii? James North, ei fi d-ta un sucit, ca bătrân – poate că asta e al familiei – dar un diavol ca femeiuşcă aceea nu eşti! Şi cu asta, basta.

Şi într-adevăr, cu asta fusese basta. North trimese verişoarei sale o a doua scrisoare prin care o anunţa ca îşi schimbase planurile în privinţa copilului. Bucuroasă de uşoara ei biruinţă, d-ra Bessy se purta acum mai drăguţ ca oricând; în ziua următoare îşi încovoia cu gingăşie graţiosul grumaz sub jugul profesorului ei şi deveni o şcolăriţa silitoare. Chiar dacă James North ar fi avut mai puţină simpatie pentru ea, tot ar fi trebuit să remarce uşurinţa cu care prindea ea totul. Dacă pân-acum îi făcuse plăcere să fie dojenit prieteneşte de ea, acum era şi mai plăcut măgulit de nemărginita ei încredere în atotpriceperea şi atotştiinţa lui; era pilotul ei sigur pe marea necunoscută a ştiinţei. Îi făcea o plăcere atât de mare să conducă mâna ei peste caiet, încât mă tem că învăţa cu acest prilej ceva mai preţios decât învăţătura ce-i da ei. Săptămânile zburau repede ca duse de furii şi numai în dimineaţa când ea îi puse în mână un buchet de nemţişori şi de maci, prinse de veste pentru prima oară că era primăvară.

Pe cât ştiu, alte amănunte interesante în privinţa mersului învăţăturii domnişoarei Bessy nu mai sunt. Într-o zi North observă, mai în glumă, mai în serios, că

nu văzuse niciodată la faţă pe administratorul ei, domnul Hank-Fischer.

D-ra Bessy (roşind, dar rece): Şi nici n-ai să-l vezi.

North (palid dar înfierbântat): De ce nu?

D-ra Bessy (încet): Aş prefera să nu-ţi spun.

North (cu hotărâre): Ţin cu tot dinadinsul.

Bessy (cedând): Ca profesorul meu?

North (şovăind, ca şi cum această denumire l-ar jigni): D-a-a!

Bessy: Şi-mi făgăduieşti să nu mai vorbeşti niciodată despre asta?

North: Niciodată.

Bessy (tărăgănat): Păi, a spus că n-a fost frumos din partea mea, să mă duc cu copilul în coliba d-tale şi să rămân acolo.

North (cu naivitatea nejenată a unei firi rafinate): Dar de ce?

Bessy (puţin înţepată dar plină de cea mai mare admiraţie faţă de această naivitate): Tăcere! Şi ţine-ţi făgăduiala!

Eram aşa de fericiţi în aceste noi relaţii, încât se întâmpla într-o buna zi ca Bessy să-i ceara socoteala de ce-o silise să-l roage să-i îngăduie a deveni eleva lui.

— De bună seamă că încă n-ai uitat ce neştiutoare eram, îşi încheie ea cuvântarea.

James North îi răspunse destăinuindu-i părerea doctorului despre independenţa ei. Ca să spun drept, adaogă el, mă temeam că n-ai să iei lucrurile aşa de prieteneşte cum o spusese el.

— Cu alte cuvinte, mă ţii drept tot aşa de vanitoasă ca d-ta! Mi se pare că d-ta şi doctorul aţi avut multe să vă spuneţi.

— Dimpotrivă, râse North, asta a fost tot ce ne-am

spus.

— Şi nu v-aţi bătut joc de mine?

Poate că n-ar fi fost neapărat nevoie ca North să-i ia mâna pentru a accentua mai bine asigurarea lui contrarie; dar totuşi i-o luă.

Bessy, tot gânditoare, probabil nu observase.

— De n-ar fi fost la mijloc copilul – spuse ea visătoare, nu te-aş fi cunoscut.

— Nu, răspunse North răutăcios, dar l-ai mai cunoaşte încă pe Hank Fischer.

Nici o femeie nu e desăvârşită. Bessy îl privi cu o bruscă izbucnire de cochetărie – era pentru prima şi ultima dată. Apoi se aplecă şi sărută copilul.

James North avea o fire simplă dar nu era chiar aşa de prost. Răspunse la sărut, dar renunţă la mijlocirea copilului.

În aceeaşi clipă se auzi în gang un pas. Cei doi deveniră roşii ca purpura, apoi râseră.

Era Joe. Ţinea în mână un ziar.

— Văd că a fost foarte cu cap din partea d-tale, d-le North, că m-ai sfătuit să cumpăr ziarul regulat. Căci mi se pare că aici scrie ceva care ar putea dezlega taina cu părinţii copilului.

Şi, cu şovăiala unui om care pricepe încet, Joe se aşeză la colţul mesei şi citi din „Herald”-ul din San-Francisco cele ce urmează:

„S-a stabilit, fără putinţă de îndoială, că epava întâlnită de *Aeolus* e a briggului american *Pomare* care făcea cursa de aici la Tahiti. S-au confirmat cele mai rele bănuieli. Cadavrul femeii a fost între timp identificat ca fiind al frumoasei fiice al Terp – Terp Terpi Corn”

— Drace. Dar slut nume mai are femeia asta.

— Dă-mi mie ziarul tăicuţule, se amestecă Bessy. Se

cunoaşte că n-ai avut parte de educaţie. Şi acum ascultă cum citeşte culta ta fiică.

Cu o înclinare ironică, adresată noului ei profesor şi cu hazul incomparabil a unei şcolăriţe încrezute, se duse cu ziarul îndoit ca o carte, în mijlocul camerei.

— Hm! Unde rămăseseşi? Ah, da!… „al frumoasei fiice a Terpsichorei, al cărei nume a fost foarte des pomenit anul trecut, cu prilejul unui misterios scandal în înalta societate – mult talentata dar nefericita Frace Schatterton”. Nu… nu mă întrerupeţi… mai vine ceva. „Cadavrul copilului ei, o încântătoare fetiţă de şase luni, a fost luata de valuri şi care îndreptăţeşte presupunerea că a fost luat de valuri de pe bord”. Aşa e, copilul ar fi trebuit să fie găsit, domnule North. Dar D-zeule tată! Uite, Dumnezeule, sfinte Doamne! Cade! … Domnule North! James! Vorbeşte – vorbeşte-mi ceva, dragul, iubitul meu James!

Braţul ei tare o luase înaintea tatălui ei. Îl prinse pe North în braţe şi îl întinse pe pat pe care zăcu douăzeci şi patru de ore fără cunoştinţă. Apoi se constată o meningită şi începu aiurarea, iar doctorul Duchesne telegrafie prietenilor lui; dar după o săptămână furtuna se potoli sub influenţa frumoaselor zile de vara – la fel cum se potolise şi cealaltă furtună şi James se trezi istovit, ce e drept, dar plin de o pace interioara. Bessy se afla la căpătâiul lui şi, nu mică-i fu bucuria, că era singură.

— Draga mea Bessy, începu el cu o voce slabă, când am să-mi vin iarăşi în puteri am să-ţi spun ceva.

— Ştiu totul, James, răspunse ea cu buzele tremurânde. Am aflat totul – nu, nu din gura aceea, ci chiar din a dumitale, în timp ce aiurai. Chiar şi atunci m-am bucurat. Auzeam doar lucrurile acelea din gura d-tale.

— Ai să mă poţi tu ierta, Bessy?

Ea îşi apăsă buzele pe fruntea lui şi spuse în grabă şi bâlbâind ca şi cum s-ar fi temut de propriile-i sentimente:

— Da. Da.

— Şi copilului ai să vrei să-i mai fi mama?

— Copilului acelei?

— Nu iubito, nu copilului ei, ci copilului meu!

Ea sari în picioare şi izbucni în lacrimi. Apoi îl cuprinse în braţele ei şi spuse iar:

— Da. Da.

Şi deoarece nu exista altă posibilitate de a îndeplini aceasta făgăduială solemnă, în toamna aceluiaşi an se căsătoriră.

SFÂRŞIT

RIVALUL ROŞU

W. Somerset Maugham

Căpitanul îşi vârî mâna în unul din buzunarele pantalonului şi, cu multă trudă – căci se aflau nu lateral ci în faţă, iar omul era burduhănos – scoase un mare ceasornic de argint. Se uită la ceas, apoi privi din nou la soarele ce dădea în asfinţit.

Cârmaciul, un kanaka, îi aruncă o privire piezişe, fără însă a scoate un cuvânt. Ochii căpitanului erau acum pironiţi pe insula spre care navigau. O linie alba de spumă marca reciful. Ştia ca undeva acolo, se află o deschizătură destul de mare pentru a putea trece cu corabia şi socotea ca apropiindu-se mai mult, va putea s-o descopere.

Până la înnoptare lipsea încă aproape un ceas. Apa în laguna avea o adâncime destul de mare şi se putea ancora cu uşurinţa. Căpetenia satului, întrezărit printre arborii de cocos, era prieten cu ajutorul sau. Cât de plăcută avea să fie noaptea petrecuta pe uscat!

În clipa aceea apăru ajutorul; căpitanul, întorcându-se spre dânsul, spuse:

— Vom lua cu noi o damigeană cu buz şi vom face un chef cu fete.

— Nu văd deschizătura în ţărm, zise ajutorul.

Era un kanaka, negricios şi frumos, cu ceva din înfăţişarea unui împărat roman din timpul decăderii, având şi înclinarea acestora spre obezitate. Dar

trăsăturile-i erau nobile şi marcante.

— Ştiu cu siguranţa că-i pe aici o intrare, răspunse căpitanul privind prin ochean. Nu înţeleg de ce n-o pot descoperi. Spune unuia din băieţi să se suie pe catarg şi s-o caute.

Ajutorul chemă pe un om din echipaj şi-i transmise ordinul. Şeful urmări suirea kanakului, aşteptându-i comunicarea. Dar omul strigă că nu poate deosebi altceva decât o neîntrerupta linie de spumă. Căpitanul, care vorbea samoana ca un băştinaş, trânti câteva înjurături formidabile.

— Să mai rămână acolo? întrebă ajutorul.

— La ce naiba să folosească şi asta? răspunse şeful. Afurisitul ăsta de măgar are orbul găinilor. Ehei, eu să fi fost sus! Îmi pun mâna-n foc că găseam intrarea.

Măsura din ochi, înciudat, catargul înalt şi atât de subţire. Pentru un om obişnuit de mic să se caţere pe astfel de catarg, suirea nu prezenta nici un impediment, dar el era gras şi greoi.

— Jos cu tine, striga el. Nu foloseşti mai mult decât un stârv de câine. Va trebui să navigam de-a lungul stâncilor, până ce dăm de deschizătură.

Corabia era a goeletă de şaptezeci de tone, care se mai slujea şi de parafină drept combustibil. Când nu avea de luptat cu vânturi potrivnice, făcea până la cinci mile pe oră. Avea o înfăţişare urâtă. Pe vremuri va fi fost vopsita alb dar de atunci trecuseră mulţi ani. Acum era murdară, unsuroasă şi pestriţă, de pe urma multelor pete. Mirosea tare a parafină şi copră[1], obişnuita-i încărcătură.

Se afla acum la vreo sută de picioare de la recif şi căpitanul ordonă cârmaciului să se ţină mereu de-a

[1] Copra – miez de cocos dezghiocat, păstrat pentru a fi dus la moară, ca să scoată din el uleiul.

lungul stâncilor, până ce va zări intrarea. Totuşi, după ce făcură câteva mile, înţelese că trecuse de ea fără s-o fi băgat de seama. Atunci se înapoia pe drumul parcurs dar spuma alba, ce scalda reciful, forma o linie crestată, însă neîntreruptă, iar soarele apunea. Cu un blestem la adresa neîndemânatecului echipaj, căpitanul se resemnă să aştepte până în dimineaţa următoare.

Arde i-ar focul să-i ardă! bombăni căpitanul, vom fi nevoiţi să petrecem noaptea în larg!

A doua zi dimineaţa, când zorile se revărsau peste oceanul liniştit, deschizătura de recif, care-i ocolise parcă în seara precedentă, fu zărită puţin mai la răsărit de locul unde ancorau. Goeleta intra în lagună. Suprafaţa mării era lina şi netedă ca o oglindă. În adâncime, printre stâncile de corali, se vedeau înotând nişte peştişori coloraţi.

După ancorarea corăbiei, căpitanul luă o gustare şi se sui pe punte.

Deodată i se ivi un zâmbet pe buze. Aruncând mucul ţigării în apă, spuse:

— Cred că o să mă duc pe uscat. Pregătiţi barca.

Coborî greoi scara şi vâslaşii îl duseră la un mic golf.

El merse agale printre arborii de cocos, pe o potecă ce se ghicea abia şi care ducea în şerpuituri la un râu lat. Peste râu se construise un fel de punte: vreo duzină de trunchiuri de cocos, aşezaţi capăt la capăt, unul după altul şi susţinuţi la punctele de întâlnire printr-o ramură crăcănoasă înfiptă în albia râului. Trebuia să calce pe o suprafaţă netedă, rotundă, îngustă şi alunecoasă, fără nici un sprijin pentru mâni. Ca să traversezi o astfel de punte ţi se cerea picioare sigure şi o inimă zdravănă.

Căpitanul stătu în cumpănă. Dar, după ce zări casa

unui om alb, lucind printre copacii de pe celălalt mal, se hotărî şi, cu paşi mărunţi, începu să treacă podul.

Îşi potrivea picioarele cu grijă şi acolo, unde un trunchi se întâlnea cu cel următor, dând loc la o diferenţa de nivel, el se clatină puţin. Când ajunse la ultimul copac, scoase un suspin de uşurare şi, în sfârşit, puse piciorul pe uscat. Fusese atât de ocupa cu anevoioasa trecere, încât nu observase că cineva îi urmărea mişcările. Fu deci foarte surprins când auzi un glas spunându-i:

— Trebuie curaj la trecerea punţilor ăstora, pentru cine nu-i obişnuit cu ele.

Ridica privirea şi dădu cu ochii de un om, care stătea în faţa lui şi ieşise, fără îndoială, din casa ce-o zărise căpitanul mai înainte.

— Te-am văzut şovăind, urmă celălalt cu un zâmbet pe buze şi am vrut să văd dacă vei cădea în apă.

— Ei aşi! făcu căpitanul, care-şi redobândise încrederea.

— Am căzut şi eu odată în râu. Într-o seară, pe când mă întorceam de la vânătoare. M-am pomenit, cu puşcă cu tot, în apă. De atunci îmi iau un băiat, ca să-mi ducă puşca.

Vorbitorul era un bărbat pe pragul bătrâneţii. Avea o barbă mică, puţin căruntă şi o faţă slabă. Purta un fel de cămaşă fără mâneci şi o pereche de pantaloni din pânză de vintrea. În picioare nimic: umbla desculţ. După o umbră de accent se cunoştea că nu-i englez.

— D-ta eşti Nielson? întrebă căpitanul.

— Da, eu sunt.

— Am auzit despre d-ta. Mi-am închipuit, că trăieşti undeva prin meleagurile astea.

Căpitanul urmă pe celălalt în micul bungalo şi se lăsă

să cadă ca un sac pe scaunul oferit de gazdă. Nielson ieşi o clipă pentru a aduce ceva whisky şi două pahare. În acest răstimp, musafirul îi examina odaia.

Nu mai putu de mirare. În viaţa lui nu văzuse atâtea cărţi la un loc. Rafturile, aşezate de-a lungul celor patru pereţi în rânduri dese, de la podea până la tavan, erau înţesate. În camera se mai afla un pian cu coada, purtând vrafuri de note muzicale, precum şi o masa lunga, cu cărţi şi reviste împrăştiate.

Căpitanul se simţi cam stânjenit într-un astfel de mediu. Îşi aminti că Nielson trecea drept un original. Nimeni nu-l cunoştea mai de aproape, cu toată îndelungata lui şedere în acea regiune, dar toată lumea era de acord în privinţa ciudăţeniei lui.

— Ce grămadă de cărţi! zise vizitatorul, după înapoierea lui Nielson.

— Ele nu fac nimănuia vreun râu, răspunse suedezul zâmbind.

— Le-ai citit pe toate? întrebă căpitanul.

— Nu chiar pe toate, dar cea mai mare parte.

— Olecuţă îmi place şi mie să citesc. Primesc regulat *Saturday Evening Post*.

Nielsen umplu paharul oaspelui său cu whisky şi-i oferi o ţigară de foi. În schimb căpitanul crezu nimerit să-i dea câteva informaţii.

— Am sosit încă de-aseară dar n-am găsit deschizătura, astfel că trebuii să ancorez la larg. Nu făcusem încă niciodată cursa asta dar proprietarul corăbiei avea ceva marfă de adus încoace. Unul Grey, îl cunoşti?

— Cum de nu, are şi aici o prăvălie, puţin mai la deal.

— Nu erau decât nişte conserve de carne şi ceva copră. Dar şi-a zis omul că-i mai bine să-i transport marfa asta decât să stau de pomana la Apia. Eu, de

obicei, fac naveta între Apia şi Pago-Pago. Dar acolo bântuie acum vărsatul şi treburile zac baltă.

Bau puţin whisky şi îşi aprinse ţigara. Era tăcut din fire dar ceva în Nielson îl irita şi aceasta iritare îl făcu mai vorbăreţ. Suedezul îl privea cu nişte ochi mari, negri, în care plutea o uşoara ironie.

— Ai o căsuţa drăguţă.

— Am făcut ce am putut.

— Trebuie să faci afaceri destul de bune cu arborii d-tale. Se prezintă minunat... La preţul de azi al coprei... Şi eu am avut o plantaţie. La Upolu. Dar am fost nevoit s-o vând.

Se uita iarăşi de jur împrejur. Munţii aceştia de cărţi îi dădeau o impresie stranie de ceva nepriceput şi potrivnic.

— Nu ţi-e oare urât în singurătatea asta?

— Cu timpul te obişnuieşti. Stau de vreo douăzeci şi cinci de ani.

Acum însă, căpitanul nu ştia deloc ce să mai spună. Fuma deci, păstrând tăcere. Suedezul, vădit dispus s-o respecte, privea îngândurat la musafir. Acesta era un om înalt, foarte înalt chiar şi neobişnuit de corpolent. Faţa-i roşie, plină de bubuliţe, purta o întreagă reţea de mici vine purpurii şi trăsăturile i se cufundau în grăsime. Ochii îi erau roşii, injectaţi. Gâtul dispărea îngropat într-o masă de carne. Afară de o şuviţă lungă de păr cârlionţat, aproape alba, ce-i ocolea partea de dinapoi a capului, omul era chel cu desăvârşire şi aceasta imensă suprafaţa lucioasa a frunţii, care ar fi putut să-i dea un aer falş de inteligenţa, îl făcea dimpotrivă să apară de o imbecilitate cu totul speciala. Purta o pereche de pantaloni din serj albastru, foarte vechi şi o cămaşă albastra, de flanela. Era deschisa la gât şi lăsa să i se întrevadă pieptul gras, acoperit cu un

stufăriş de păr roşiatec.

Şedea pe scaun într-o ţinută greoaie şi stângace, cu burta mare împinsă în afară şi cu gambele grase neîncrucişate. Membrele lui nu mai aveau nici o elasticitate. Nielson se întreba zadarnic cam ce fel de om să fi fost în tinereţea lui. Părea aproape cu neputinţa ca această namilă să fi avut şi ea odată înfăţişarea unui băieţel care saltă şi aleargă.

Căpitanul golise paharul şi Nielson îi împinse sticla mai aproape.

— Serveşte-te, te rog.

Celălalt se aplecă puţin înainte şi o apuca cu mâna sa mare.

— Şi cum de ai ajuns d-ta aici? întreba el.

— Oh, am venit din pricina sănătăţii mele Plămânii îmi erau atacaţi şi doctorii spuneau că n-aş mai avea de trăit decât un an. S-au înşelat, precum vezi.

— Dar cum se face că ai rămas?

— Sunt un sentimental.

— Oh!

Nielson îşi da seama că musafirul nu ar fi priceput nici o boabă din ceea ce vroia să spună. Îl privea deci cu o clipire batjocoritoare a ochilor să negri. Totuşi, poate tocmai din pricina bădărăniei şi prostiei celuilalt, avu capriciul să vorbească mai departe.

— Când ai trecut puntea, erai prea ocupat cu menţinerea echilibrului, altfel ai fi înţeles de ce acest colţ e îndeobşte privit ca frumos.

— În tot cazul ai o căsuţă nostimă.

— Oh, asta nu exista încă, la venirea mea. Pe locul acesta se afla numai un bordei băştinaş din pari şi cu acoperişul în formă de stup, adumbrit de un mare copac cu flori roşii şi tufişurile de croton cu frunzişul lor galben, roş şi auriu, formau un gard pestriţ în jurul lui.

Iar peste tot erau arborii de cocos, mofturoşi şi îngâmfaţi ca femeile. Stăteau la marginea apei şi cât era ziua de mare nu făceau altceva decât să se oglindească şi să privească la imaginea lor. Eram tânăr pe vremea aceea – o Doamne! A trecut un sfert de veac de atunci – şi aş fi vrut ca, în scurtul răstimp ce-mi fusese îngăduit până la scufundarea mea în noaptea cea veşnică, să sorb în mine toată frumuseţea lumii. Mi se păru că acest loc e cel mai minunat dintre toate pe pământ. Când îl văzui pentru întâiaşi dată, simţii o zvâcnitură la inimă şi mai-mai aş fi început sa plâng. N-aveam decât douăzeci şi cinci de ani şi, dacă-mi tăinuiam durerea, suferearn totuşi cumplit la gândul morţii apropiate. Şi nu ştiu de ce, dar răsări în mine credinţa că frumuseţea dumnezeiască a acestui petec de pământ îmi va ajuta să mă împac cu soarta cea vitregă. Toată viaţa mea trecută – Stockholm cu Universitatea, apoi Bonn – fu deodată înghiţită în neant. Aparţineam acum unui alt om. Ca şi cum abia în clipa sosirii mele pe insula aş fi atins acea realitate, acea „esenţa a fiinţei”, despre care doctorii noştri în filosofie – şi eu mă număr printre ei – discutaseră cu atâta aprindere. „Un an”, îmi spusei. „Atâta mi-a rămas. Fie. Îl voi petrece aici şi apoi voi muri bucuros”. La vârsta de douăzeci şi cinci de ani suntem nebuni, sentimentali şi patetici. Dar dacă n-ar fi astfel, poate că la cinci zeci am fi mai puţin înţelepţi.

— Bea, amice. Nu te lăsa stânjenit de prostiile ce le îndrug.

Arata cu mâna-i subţire spre sticla şi căpitanul îşi goli din nou paharul.

— Dar d-ta nu bei nimic, zise acesta, întinzând mâna după whisky.

— Sunt o fire sobra, răspunse suedezul zâmbind. Mă

îmbăt într-un fel care-mi pare mai rafinat. Dar poate că-i numai vanitate din parte-mi. Ori cum, efectele sunt mai prelungi şi urmările mai puţin vătămătoare.

— Cică se consumă acum multă cocaină în Statele Unite spuse căpitanul.

Nielson chicoti.

— Ei, dar nu mi s-a întâmplat să văd pe aci prea adeseori pe un alb, zise el şi odată, nu cred ca un pic de whisky, să-mi facă rău.

Îşi turnă puţin într-un pahar, adăugând sifon, apoi sorbi o înghiţitură.

— Şi deodată am descoperii, de ce colţul acesta era de o atât de cereasca frumuseţe. Amorul zăbovise aci o clipă, ca o pasare călătoare care, întâlnind o corabie în mijlocul mării, îşi strânge niţel aripioarele-i obosite. Mireasma unei iubiri frumoase plutea deasupra insulei, ca în Mai mireasma trandafirilor sălbătici, pe livezile ţarii mele. Mie mi se pare întotdeauna ca locurile unde oameni au iubit sau pătimit păstrează o aromă suavă de ceva ce n-a murit pe dea-ntregul. Aceste locuri au dobândit, parcă, o însemnătate spirituală, care înrâureşte tainic pe acei care se apropie de ele. Aş dori să mă pot exprima mai limpede (zâmbi uşor). Cu toate că d-ta probabil m-ai înţelege tot atât de puţin, chiar de aş izbuti.

Tăcu o clipă.

— Cred aşa dar, că acest colţişor era frumos, fiindcă aici se iubise frumos.

Dădu din umeri.

— Sau poate simţul meu estetic e numai plăcui impresionat de această fericită întâlnire între o dragoste tânără şi un sălaş potrivit ei.

Chiar unui om mai puţin mărginit decât căpitanul i s-ar fi putut ierta să stea cam buimăcit la auzul

cuvintelor rostite de Nielson. Părea că îşi râde el singur de ceea ce spune. Ca şi cum ar fi vorbit sub stăpânirea unei emoţii, pe care judecata lui o lua în bătaie de joc. Se numise un sentimental. Dar când sentimentalitatea se împreunează cu scepticismul, atunci nici diavolul nu mai ştie ce se naşte din aşa ceva.

Tăcu o clipă, privind la căpitan cu nişte ochi, în care se citea o nedumerire năprasnică.

— Parcă te-am mai văzut odată undeva, zise el în sfârşit.

— N-aş putea spune, că-mi aduc aminte, răspunse căpitanul.

— Am curioasa senzaţie, că-mi eşti cunoscut, fără însă să te pot plasa nicăieri în timp sau spaţiu.

Căpitanul dădu din umerii greoi.

— De treizeci de ani trăiesc prin insule. Cine-şi aduce aminte de toţi pe care i-a întâlnit într-un răstimp atât de lung!

Suedezul clătină copul.

— Uneori zărim o localitate pentru întâiaşi dată şi totuşi ne pare ciudat de cunoscută. Astfel, pe semne, te văd eu pe d-ta.

Zâmbi în chip straniu.

— Cine ştie, poate că în vechea Roma, d-ta erai comandantul unei galere iar eu un sclav vâslaş… De treizeci de ani, zici, că trăieşti aici?

— Treizeci de ani fără întrerupere.

— Ai întâlnit, poate, pe un om care se numea Roşu?

— Roşu?

— Alt nume nu-i ştiu. Personal nu l-am cunoscut pe Roşu niciodată. Nici n-am dat măcar ochi cu dânsul. Şi totuşi cred a-l vedea mai lămurit, decât pe mulţi, decât de pildă pe fraţii mei, cu care am petrecut ani întregi la un loc. Trăieşte în închipuirea mea cu limpezimea unui

Paolo Malatesta sau a unui Romeo. Dar presupun că nu l-ai citit niciodată pe Dante sau pe Shakespeare.

— În adevăr, n-aş putea pretinde că da, răspunse căpitanul.

Nielson, trăgând dintr-o ţigară, se rezemă pe speteaza scaunului, uitându-se absent la inelul de fum ce plutea în aer. Buzele sale zâmbeau dar privirea îi era gravă.

Apoi se uită iarăşi la căpitan. Acesta, cu buhăiala lui vulgară, era extraordinar de respingător. Avea mulţumirea de sine sanguina a prea-graşilor. Întreaga lui fiinţa constituia o provocare şi-l irita grozav pe Nielson. Dar contrastul între omul pe care-l avea în faţa şi acela la care se gândea, îl izbea ca ceva foarte nostim.

— Se pare că Roşu a fost făptură cea mei atrăgătoare, care se poate închipui. Un număr însemnat de persoane, care l-au cunoscut pe vremea aceea – oameni albi – mi-au afirmat că dacă-l vedeai pentru întâiaşi dată, frumuseţea lui îţi tăia răsuflarea. L-au chemat Roşu pentru părul său – lucitor ca o flacără. Era ondulat de natură şi-l purta lung. Trebuie să fi fost de culoarea minunata după care se înnebuneau Pre-Rafaeliştii. Roşu era atât de naiv, încât nu cred să fi fost mândru de dânsul; nimeni însă, nu i-ar fi putut-o lua în nume de rău, de ar fi fost.

Era înalt de şase picioare şi un palmac sau doi – în casa indigena ce stătea altă dată aici, semnul înălţimii lui fusese crestat cu un cuţit în trunchiul mijlociu, susţinător al acoperişului – şi corpul îi era făcut ca al unui zeu grec – lat în umeri şi îngust în şolduri. Semăna cu Apollo al lui Praxiteles. Avea acea dulce rotunjime şi acea suavă graţie feminină, atât de tulburătoare şi de misterioasă. Pielea-i era de o albeaţă orbitoare,

lăptoasă şi satinată, ca a unei femei.

— Când eram mititel, spuse căpitanul, clipind din ochii injectaţi de sânge, aveam şi eu pielea alba.

Dar Nielson nu-i dădu nici o atenţie. Îşi istorisea acum povestea şi nu voia sa fie întrerupt.

— Chipul îi era tot atât de frumos, ca trupul. Avea nişte ochi mari de un albastru foarte închis care, în unele zile, păreau negri. Genele lungi, ca şi sprincenele – în deosebire de ale altor roşcovani, erau de un castaniu închis. Regularitatea trăsăturilor lui era desăvârşită şi gura-i părea o flacără arcuită. N-avea decât douăzeci de ani.

Aci suedezul, înzestrat cu un oarecare simţ pentru dicţiunea dramatică, se opri, sorbind o înghiţitură de whisky.

— Era unic. Niciodată n-a trăit o fiinţă mai răpitoare. Ivirea lui n-a avut mai mult rost decât înflorirea unul boboc minunat pe o planetă sălbatecă. N-a fost decât o întâmplare fericita a Naturii. Într-o zi, el debarca la marginea aceluiaşi golf, în care trebuie sa fi intrat şi d-ta azi dimineaţă. Era un marinar, dezertat la Apia de pe un vas de război american. Izbutise să convingă, pe nişte indigeni omenoşi, să-l primească pe o corabie cu pânze care ridica tocmai ancora pentru a pleca la Safoto. Fu debarcat aici cu ajutorul unei luntre. Nu cunosc pricina dezertării lui. Poate nu i-a plăcut viaţa plină de restricţiuni a marinei de război. Poate avusese o neînţelegere cu cineva pe bord. Sau poate l-a vrăjit numai Pacificul şi insulele acestea romantice. Căci din când în când ele prind pe un om ca într-o pânza de păianjen. Şi daca Roşu a avut o fire delicata, atunci se prea poate că marea asta albastră, că adierea molcomă de pe dealurile verzi, să-i fi răpit vigoarea nordică, aşa cum Dalila l-a moleşit pe vigurosul

Samson... În orişice caz, vroia să se ascundă şi s-a gândit că în acest colţ retras avea să fie la adăpost, până la plecarea vaporului său din Samoa. Lângă golf se afla un bordei indigen şi, pe când stătea acolo, neştiind încotro să-şi îndrepte paşii, ieşi o copilă şi-l pofti înăuntru. Tânărul cunoştea abia două cuvinte din limba insularilor iar fata cam tot atâta englezească. Dar el înţelese numai decât ceea ce vroiau să zică zâmbetele şi gesturile ei drăgălaşe şi o urmă în colibă. Şezu jos pe o rogojină şi mancă nişte felii de ananas, pe care i le dădea fata.

Despre Roşu nu pot vorbi decât din auzite, pe fată însă am văzut-o, trei ani după prima lor întâlnire, când n-avea încă optsprezece ani împliniţi. Nu poţi să-ţi închipui cât de delicioasă era. Avea graţia pătimaşă şi tenul cald al polinezilor. Era năltuţă, zveltă, cu trăsături delicate şi ochi mari, asemenea unor eleşteie tăcute sub palmieri. În părul negru şi buclat, care-i cădea pe spate, purta o cunună de flori mirositoare. Avea nişte mâini adorabile. Atât de mici erau şi de o formă atât de desăvârşită, încât nu puteai să-ţi desprinzi privirea de pe ele. Pe atunci ea râdea uşor şi zâmbetu-i era aşa de dulce, că făcea să-ţi tremure genunchii. Pielea-i semăna cu un lan de grâu copt, într-o frumoasă zi de vară. O Doamne! Cum aş putea s-o zugrăvesc? Vorbele sunt prea sărace, pentru redarea atâtor farmece!

Şi aceste două fiinţe tinere, ea şaisprezece, el douăzeci de ani, se îndrăgostiră de la prima vedere. Asta-i adevărata iubire, nu aceia care izvorăşte din simpatie, comunitate de interese sau de idei, ci dragostea pură şi simplă. Asta-i iubirea pe care Adam o simţi pentru Eva, când se trezi şi o găsi în gradină, privind la dânsul cu ochi de rouă. Asta-i iubirea care împerechează vitele ca şi zeii. Asta-i iubirea care face

din univers o minune. Asta-i iubirea care dă vieţii, adevăratul ei înţeles... Desigur n-ai auzit niciodată despre acel duce francez, cinic şi înţelept, care spunea că, din doi amanţi, unul totdeauna iubeşte iar celălalt se lasă iubit – un adevăr amar la care cei mai mulţi oameni trebuie să ne resemnăm. Dar din când în când se mai ivesc şi doi care se iubesc şi se şi lasă iubiţi. Atunci soarele ar trebui sa se oprească în calea lui, cum s-a oprit când Iosua s-a rugat pentru asta, Dumnezeului lui Israel.

Şi chiar acum, după atâţia ani, când mă gândesc la aceşti doi tineri, atât de frumoşi, de nevinovaţi şi la dragostea lor, resimt o durere. Inima mi se strânge ca în nopţile de lună plină, când o privesc revărsându-şi lumina argintie pe laguna. Contemplarea frumuseţii desăvârşite e totdeauna legată de suferinţă.

Erau copii. Ea avea o fire bună, blajină şi drăgăstoasă. Nu ştiu nimic despre dânsul dar îmi place să cred că cel puţin pe atunci era naiv şi sincer. Îmi place sa cred că sufletul său era tot atât de atrăgător ca şi trupul dar sunt încredinţat că n-avea mai mult suflet decât vieţuitorii codrilor şi pădurilor, care făceau încă fluiere din trestie şi se îmbăiau în râurile munţilor, atunci pe când lumea era încă tânără şi se mai puteau zări mici fauni, galopând prin luminişuri, călare pe un centaur bărbos... Un suflet e o posesiune împovărătoare şi când omul a început să-l dezvolte, a pierdut Paradisul.

Puţin înaintea venirii lui Roşu, insula fusese bântuită de una din molimele, pe care omul alb le-a adus cu sine. O treime din populaţie murise. Se pare că fata îşi pierduse toate rudele mai apropiate. Trăia acum în casa unor veri îndepărtaţi. Familia se compunea din două babornițe zbârcite şi gârbove, două femei tinere,

un bărbat şi un băiat.

Roşu rămase câteva zile acolo. Dar poate că, atât de aproape de coastă, se simţi în primejdie de a fi descoperit de vreun alb, care ar fi putut să-i trădeze ascunzătoarea. Poate că îndrăgostiţii nu puteau răbda prezenţa celorlalţi, care le fura ceva din deliciul de a fi laolaltă, – nu ştiu. Dar într-o dimineaţă, cei doi se porniră la drum, cu puţinele lucruri ce avea fata şi o luară pe o potecă ierboasă, sub arborii de cocos, până ce ajunseră la acest râu. Trebuiau să treacă podul, pe care l-ai trecut şi d-ta şi fata râse vesel, văzând că lui îi e frică. Îl ţinu de mână până ce atinseră capătul primului trunchi dar curajul îl părăsi şi se întoarse înapoi. Fu nevoit să-şi scoată îmbrăcămintea, înainte de a se aventura din nou şi ea i le căra toate pe capul ei.

Se stabiliră în coliba părăsită, ce se afla aici. Fie că fata avea vreun drept de proprietate (pe insula acest drept e ceva foarte complicat), fie ca proprietarul murise în cursul epidemiei, fapt e că nimeni nu le ceru socoteala şi râmaseră bun stăpâni pe bordei. Toată gospodăria lor se alcătuia dintr-o rogojina pe care dormeau, un ciob de oglinda şi vreo doua străchini. Atâta ajunge în ţara asta hazlie, pentru a-ţi întemeia un sălaş.

Despre oamenii ferice se zice că nu ştiu ce-i timpul; cel puţin în cazul dragostei fericite, vorba asta se adevereşte. Toată ziulica nu făceau nimic şi totuşi zilele le păreau încă prea scurte.

Fata avea un nume samoan dar Roşu o numi Sally. El învăţa foarte repede limba insularilor, atât de uşoara. Îi plăcea să stea ceasuri întregi culcat pe rogojină, în timp ce ea îi povestea voioasa, fel de fel.

Roşu era o fire tăcuta sau poate că avea o minte

somnoroasa. Fuma neîncetat ţigările, pe care fata i le sucea din tutun pământean şi din frunza de pandanus şi urmărea degetele ei sprintene, pe când împletea rogojini de iarbă.

Adeseori veneau nişte băştinaşi şi istoriseau lungi poveşti din timpurile vechi, când insula era încă tulburată de războaie între triburi. Câteodată, el mergea la recif pentru a pescui şi aducea acasă un coş plin de peşte colorat. Câteodată ieşea noaptea cu un felinar, ca să prindă stacoji. În jurul bordeiului creşteau banane, pe care Sally le prăjea pentru prânzul lor frugal. Ea ştia să gătească tot felul de mâncări delicioase din nucile de cocos şi arborele de pâine, de la marginea râului, le dădea fructul lui. În zile de sărbătoare tăiau un purceluş, frigându-l apoi pe nişte pietre fierbinţi. Se îmbăiau împreună la râu şi seara mergeau la lagună, pentru a face o plimbare cu luntrea.

Răcoriţi şi fericiţi, ei se înapoiau în amurgul serii la râu, păşind mână-n mâna, pe iarba moale. Şi acum păsările mynah, aşezate pe crăcile arborilor de cocos, umplu văzduhul cu strigătul lor. Venea noaptea, cu acest cer, care luceşte ca aurul şi pare mult mai întins decât toate cerurile Europei şi cu adierea lina care suflă prin coliba deschisă… lunga noapte care, totuşi le părea mult prea scurtă.

Fata avea şaisprezece ani, el numai douăzeci. Zorile se revărsau peste pilaştrii de lemn ai colibei şi priveau la aceşti doi copii frumoşi, dormind unul în braţele celuilalt. Soarele se ascundea în dosul mărilor şi zdrenţuitelor frunze ale bananilor, spre a nu-i tulbura. Dar deodată, cu o zburdălnicie şăgalnică, trimetea spre feţele lor o rază aurie, asemenea labei întinse a unei pisici persane. Deschideau ochii somnoroşi şi salutau

aurora unei zile noi.

Săptămânile şi lunile treceau; în sfârşit se împlini un an. Iubirea lor părea să fie tot atât de – şovăiesc să întrebuinţez cuvântul – pătimaşă, căci patima cuprinde o umbră de amărăciune şi de teamă, dar tot atât de cordială, de firească şi de simplă ca în prima zi.

Dacă cineva i-ar fi întrebat, ei ar fi răspuns cu siguranţă, că dragostea lor nu va lua niciodată sfârşit. Ştim doară cu toţii că credinţa în propria-i nemurire e un element esenţial al iubirii. Totuşi, neştiut de Roşu şi nebănuit de fată, începuse poate să încolţească un mic germene în sufletul lui, care, încetul cu încetul, ar fi crescut, devenind saturare şi dezgust. Căci, într-o zi, unul din băştinaşii de la golf veni sa le spună că, ceva mai jos pe coastă, la locul de ancorare, s-ar afla o balenieră britanică.

— Hm! făcu Roşu. Mă întreb dacă n-aş putea târgui un funt sau doi de tutun, dându-le în schimb nuci şi banane.

Ţigările, pe care Sally i le făcea cu mâni neobosite, erau tari şi destul de plăcute la gust. Dar nu-l mulţumeau pe deplin. Şi, deodată, se trezi în el o poftă nebună după tutun adevărat, acru şi muşcător. De luni de zile nu mai fumase o pipă şi, când se gândea la asta, gura îi lăsa apă.

S-ar putea crede că Sally ar fi trebuit să aibă vreo presimţire şi să-i abată gândul de la drumul acesta. Dar era pe dea-ntregul stăpânită de dragoste şi nici nu-i trecea prin minte că, o putere pe lume, ar fi în stare sa i-l răpească de lângă ea. Se suiră împreună pe dealuri şi culeseră un coş plin de portocale sălbatice, verzi, însă dulci şi pline de sevă; apoi banane dimprejurul colibei, nuci de cocos, precum şi fructul arborilor de pâine şi al manghierului. Le cărară jos la

golf şi încărcară luntrea cu ele. Roşu şi băiatul, care le adusese ştirea despre corabie, vâsliră afară din recif.

Din ziua aceea Sally nu l-a mai văzut niciodată.

A doua zi băiatul se înapoie singur, plângând. Povesti următoarele: Când, după îndelungata lor vâslire, ajunseră la corabie, Roşu strigă către cei de pe bord şi un alb privi înspre partea lor. Acesta le făcu semn să urce sus pe bord. Suiră amândoi cu fructele aduse şi le îngrămădiră pe bord. Omul alb se dădu-n vorbă cu Roşu şi părea că ajung repede la învoială. Unul din echipaj cobori jos şi aduse nişte tutun, Roşu luă numai de cât, cu lăcomie, din el şi îşi aprinse o pipă. Băiatul imita mutra fericită cu care Roşu scotea norii mari de fum din gura. Apoi cei din echipaj spuseră nu ştiu ce şi Roşu îi urmă în cabină.

Prin uşa întredeschisă băiatul, care privea cu curiozitate, văzu că cineva aduce o sticlă şi pahare. Roşu bău şi fumă. Părea că ceilalţi îi cereau ceva, căci el clătină râzând capul. Omul, primul cu care vorbise, râdea de asemeni, umplând din nou paharul lui Roşu. Vorbiră şi băură mai departe şi, de la o vreme, băiatul, obosit de o privelişte care nu înfăţişa nici un interes pentru el, se culcă pe punte şi adormi.

Fu trezit de un ghiont şi, sărind în picioare, văzu că vasul ieşea încet din lagună. Roşu şedea tot la masă cu capul pe braţe şi scufundat într-un somn adânc. Băiatul făcu o mişcare spre dânsul, să-l scoale, dar o mână aspră îl apucă de braţ şi un bărbat cu faţa încruntată îi suci capul în altă parte, rostind nişte cuvinte ce nu le putu înţelege. Atunci băiatul striga cu glas tare numele lui Roşu, dar fu înşfăcat şi aruncat peste bord. Neavând încotro, înotă până la luntrea. Care plutea ceva mai încolo şi o împinse la recif. Se sui în ea şi, sughiţând tot drumul, vâsli înapoi la mal.

Ceea ce se întâmplase era vădit. Baleniera, din pricina belii sau părăsirii, ducea lipsa de braţe şi, când Roşu veni pe bord, căpitanul îi ceruse să se angajeze. Văzându-i împotrivirea îl îmbată bine, reuşind astfel să-i stoarcă iscălitura. Apoi ridică ancora, înainte ca Roşu să se fi dezmeticit.

Sally fu copleşită de durere. Plânse şi se vaită trei zile. Băştinaşii făceau tot ce ştiau, numai ca s-o mângâie dar ea nu vroia să fie mângâiată. Nu vroia să mănânce. Sleită de putere căzu, în sfârşit, într-o apatie desăvârşită.

Petrecea zile întregi la golf, cu ochii pironiţi pe lagună, în nădejdea deşartă că Roşu, într-un chip sau într-altul, va reuşi să scape. Ceas după ceas, şedea pe nisipul alb, cu faţa scăldată în lacrimi, iar seara, frântă de oboseală, se târî peste râu până la colibioară, unde cunoscuse fericirea. Rudele cu care locuise înainte de ivirea lui Roşu, îi cerură să se întoarcă la dânşii dar ea nu se-nvoi. Era încredinţată că Roşu se va înapoia şi dorea ca el s-o găsească acolo unde o lăsase. După patru luni Sally născu un copil mort şi bătrâna, care venise s-o ajute în timpul lăuziei, râmase cu dânsa în bordei.

Toată bucuria o părăsise. Chiar şi dacă chinurile deveniră cu timpul mai puţin sfâşietoare, ele fură înlocuite printr-o melancolie fără margini. Cine ar fi crezut că printre aceşti oameni, ale căror emoţii sunt tot atât de trecătoare cât sunt de violente, s-ar putea găsi o femeie capabilă de o astfel de statornicie? Nu pierdu niciodată adânca convingere că, mai curând sau mai târziu, Roşu avea sa se reîntoarcă. Îl aştepta şi, de fiecare data când cineva trecea puntea de arbori de cocos, ea sărea şi privea afara. Putea fi el, în sfârşit.

Nielson se opri, cu un suspin.

— Şi ce s-a întâmplat pe urma, cu dânsa? întreba căpitanul. Suedezul zâmbi cu amărăciune.

— Oh, după trei ani ea deveni tovarăşa unui alt alb.

Căpitanul râse cu cinism:

— Adică, ceea ce se-ntâmplă, de obicei; haha, aşa-s cu toatele.

Suedezul îi aruncă o privire plină de ură. Nu ştia de ce, dar colosul acesta pântecos şi vulgar îi inspira o scârbă profundă... gândurile lui începură a pluti şi avea acum mintea plină cu imagini din trecut.

Se întorcea cu douăzeci şi cinci de ani înapoi. Venise pentru întâia dată pe insulă, sătul de Apia cu chefurile, jocurile de noroc şi cu senzualitatea-i brutală – un om bolnav, încercând să se supună fără cârtire la pierderea carierei şi la nimicirea visurilor sale ambiţioase. Cu hotărâre, el părăsise nădejdea de a-şi mai face un nume, căutând să se mulţumească cu cele câteva luni de viaţă prudentă, ce-i mai rămăseseră.

Locuia la un negustor – fiul unui european şi a unei băştinaşe – care avea o prăvălie la marginea unui sat indigen, situat pe malul mării şi la câteva mile depărtare de râu. Într-o zi, hoinărind pe potecile ierboase ale aleilor de cocos, ajunse la coliba unde trăia Sally. Frumuseţea locului îl extazia într-o măsură aproape dureroasă. Şi apoi o zări pe Sally.

Era fiinţa cea mai frumoasă pe care o văzuse vreodată şi, tristeţea acestor ochi negri, minunaţi, îl înduioşă adânc. Indigenii erau oameni chipeşi şi mulţi din ei se puteau numi chiar frumoşi. Dar frumuseţea lor semăna cu acea a animalelor de rasa. Era searbădă. Aceşti doi ochi tragici, însă, erau plini de mister şi simţeai în ei complexitatea amară a sufletului dibuitor. Negustorul îi istorisi mişcătoarea poveste a fetei.

— Crezi că el se va înapoia vreodată? întrebase Nielson, atunci.

— Fii pe pace, răspunsese negustorul. Vor trece câţiva ani până să scape din mâinile acelora şi, până atunci, o uită el cu desăvârşire. Când Roşu se va fi trezit şi şi-a dat seama că l-au atras în capcană, trebuie să fi fost furios, nu glumă. Cred chiar că omul o fi făcut tărăboi, o fi avut poftă să se ia la bătaie cu toţi. Dar pe urma a înghiţit şi s-a supus, căci n-avea încotro. Iar după o lună de zile o fi găsit că în toată viaţa lui nu i s-a întâmplat ceva mai norocos, decât plecarea asta forţată de pe insulă.

Dar povestea fetei îl urmărea acum pe suedez. Bolnav şi plăpând, sănătatea radioasă a lui Roşu îi aprinse imaginaţia. Nielson era un om urât, de o înfăţişare banală. Cu atât mai mult, ştia să preţuiască frumuseţea la alţii.

Niciodată nu iubise cu patimă şi, cu siguranţă, nu-l îndrăgise niciodată vreo femeie cu o iubire pătimaşă. Atracţia dintre acele două fiinţe tinere îl încântă peste măsură, ca ceva ce poseda nespusa frumuseţe a absolutului.

Merse iarăşi la mica colibă de la golf. Era înzestrat cu talentul de a deprinde repede o limba străină şi avea o minte energica, obişnuita cu munca. Dăruise şi până atunci mult timp, studiului idiomului local şi era acum pe cale sa adune material pentru un tratat asupra limbii samoane.

Babornița, care împărţea locuinţa cu Sally, îl pofti înăuntru. După ce şezu jos, ea îi dădu de băut *Kava* şi-i oferi ţigări. Era bucuroasă că avea cu cine să stea de vorbă şi în timp ce dânsei îi umbla gura, Nielson se uita la Sally. Îi reamintea pe Psyche, în muzeul de la Napoli.

Trăsăturile-i aveau aceeaşi puritate de linii şi, cu toate că născuse un copil, înfăţişarea îi era încă feciorelnică.

Abia după ce venise de mai multe ori în vizită la ele, izbuti s-o scoată din muţenie. Dar numai pentru ca să-l întrebe dacă nu văzuse la Apia pe un bărbat cu numele de Roşu. Doi ani trecuseră de la dispariţia lui, totuşi primele ei cuvinte dovedeau că se mai gândea şi acum, neîncetat, la el.

Nu-i trebui lui Nielson mult timp pentru a-şi da seama, că se îndrăgostise de fată. Numai printr-o sforţare a voinţei se stăpâni, de a nu se duce zilnic la golf. Dar dacă el însuşi nu putea fi cu Sally, gândurile erau nedespărţite de dânsa.

La început, privindu-se ca pe un muribund, nu dorea altceva decât s-o vadă şi s-o audă din când în când vorbind. Dragostea îi procură o fericire fără margini. Era încântat de castitatea simţimântului său şi nu cerea nimic de la fată, decât prilejul să ţeasă o pânză de iluzii frumoase în jurul fermecătoarei ei persoane.

Dar aerul liber, climatul dulce, odihna, hrana simpla, începură să producă un efect cu totul neprevăzut asupra sănătăţii sale. Temperatura nu i se mai ridica noaptea la înălţimi atât de înspăimântătoare, tuşea mai puţin şi începea să câştige în greutate. Şase luni trecură fără o hemoragie. Şi deodată întrezări posibilitatea de a trăi. Îşi studiase boala cu de-amănuntul şi acum răsări în el nădejdea că prin bună îngrijire va putea să-i oprească înaintarea.

Ce fericire să te poţi gândi la viitor, să faci iar planuri! O viaţa activă, se înţelege, era cu totul exclusă... Putea trăi pe insulă şi micul său venit, neîndestulător în altă parte, avea să ajungă aici cu siguranţă. Putea să se ocupe cu plantarea arborilor de cocos şi să trimiţi după cărţile sale şi după pian. Însă

mintea-i ageră pricepu că totul nu era decât încercarea zadarnică de a-şi ascunde patima ce-l stăpânea.

O dorea pe Sally. Nu iubea numai frumuseţea ei ci şi acest suflet nedesluşit, pe care-l ghicea îndărătul ochilor ei îndureraţi. Avea să-i transmită pasiunea lui. Încetul cu încetul avea s-o facă să uite. Şi, într-o exaltare a iubirii, se văzu dându-i fericirea, pe care el însuşi nu sperase a mai cunoaşte-o vreodată şi o dobândise totuşi, în chip atât de miraculos.

Îi ceru sa trăiască cu dânsul dar ea îi respinse propunerea. Nielson se aşteptase la această împotrivire şi nu pierdu curajul, fiind convins că mai curând sau mai târziu, avea să cedeze. Dragostea lui era irezistibilă.

Destăinui dorinţele sale bătrânei şi află, cu oarecare surprindere, că ea ca şi vecinii îşi dăduseră de mult seama de ele, căutând s-o înduplece pe Sally să-i primească propunerea. La urma urmei fiecare indigenă era bucuroasă să ţie casa unui alb şi Nielson, după concepţiile insularilor, trecea drept un om avut.

Negustorul la care locuia, se duse la fată şi-i spuse să nu fie proastă. O astfel de ocazie nu avea să se mai prezinte niciodată. Cum putea ea, după atâta vreme, să-şi închipuie că Roşu se va mai întoarce?

Împotrivirea fetei mări numai dorinţa lui Nielson şi, ceea ce fusese o dragoste curată, deveni o patimă mistuitoare. Era hotărât să învingă toate piedecile. Nu-i dădu lui Sally răgaz. În sfârşit, cedând statorniciei lui, precum şi stăruinţelor celor din jurul ei, care ba o rugau, ba o dojeneau, fata consimţi.

Dar a doua zi când, cu inima voioasă, Nielson se duse la ea, văzu cu groază că, în cursul nopţii, Sally dăduse foc casei în care trăise împreună cu Roşu.

Baborniţa îi ieşi în cale, rostind vorbe de ocară la adresa fetei dar el fi făcu semn să tacă. Nu făcea nimic. Aveau să-şi clădească un bungalo pe locul unde se aflase coliba. O casă europeană era şi mai potrivită, dacă vroiau să-şi aducă pianul şi un mare număr de cărţi.

Şi astfel fu construită căsuţa de lemn, în care el locuia acum de mulţi ani, iar Sally îi deveni nevastă.

Dar după primele săptămâni de încântare, în cursul cărora el se mulţumi cu ceea ce ea îi dădea, el nu avu parte decât de puţina fericire. Ea i se supuse dar numai fiindcă era prea slaba ca să reziste atâtor presiuni: Îi acorda ceea ce nu-i părea de mare preţ. Sufletul însă, vag întrezărit, i se sustrăgea. Nielson ştia că ea nu-l iubea de loc. Îl iubea într-una pe Roşu şi tot timpul nu făcea decât să-l aştepte. La un semn din partea celui revenit, ea l-ar fi părăsit fără şovăire, în ciuda sincerii sale iubiri şi a tuturor dovezilor de dragoste, cu care el o înconjura. Nici o clipă nu s-ar fi gândit măcar, la durerea care i-o pricinuia.

O nelinişte îl cuprinse şi el dădea asalt în contra eului acestuia nepătruns, care i se împotrivea cu îndârjire. Iubirea lui deveni amară. Încercă să-i topească inima prin bunătate dar ea râmase tot atât de împietrită ca mai înainte. Se prefăcu nepăsător, dar ea nici nu băga de seamă. Câteodată, înfuriindu-se, o ocăra. Atunci ea plângea în tăcere.

Şi uneori i se păru lui Nielson că nu era decât o iluzie şi sufletul ei numai o născocire a propriului său suflet; că el nu putea pătrunde în sanctuarul inimii ei fiindcă un astfel de sanctuar nici nu exista. Iubirea-i deveni o închisoare, din care ar fi dorit să fugă, fără însă a avea puterea să deschidă uşa – atâta doar trebuia – spre a respira din nou aerul libertăţii… Era o caznă şi, în cele

din urmă, el se istovi, pierzând orice nădejde.

Focul său se mistuise singur. Când o vedea acum privind spre şubreda punte, ceea ce simţea nu mai era mânie ci un fel de nerăbdare. Timp de ani îndelungaţi trăiseră împreună, legaţi prin obişnuinţa şi acomodare. Doar un zâmbet îşi mai reamintea vechea-i pasiune. Ea era acum o femeie bătrână, căci indigenele îmbătrânesc de timpuriu, iar dragostea făcuse loc îngăduinţii. De altfel, ea îl lăsa în pace şi el era mulţumit cu pianul şi cu cărţile lui.

Gândurile îi tindeau spre o încheiere.

— Când privesc înapoi, zise el şi cuget asupra acelei scurte şi pătimaşe iubiri a lui Roşu şi a Sallyei, mă întreb dacă ei n-ar fi avut mai degrabă motiv să mulţumească neîndurătoarei soartă, care i-a despărţit pe când dragostea lor era încă în culme. Au suferit, e adevărat, însă în plină frumuseţe. Adevărata tragedie a amorului n-au cunoscut-o.

— Nu ştiu, dacă am prins înţelesul vorbelor d-tale, spuse căpitanul.

— Tragedia dragostei nu-i moartea nici despărţirea. Cât ar mai fi durat, crezi, până ce unul din ei se sătura? Oh şi ce amar e să te uiţi la femeia, pe care ai iubit-o cu trup şi suflet, într-aşa chip că nu puteai îndura să fii măcar o clipă despărţit de ea şi să recunoşti că ţi-ar fi tot una, dacă n-ai mai vedea-o niciodată. Adevărata tragedie a dragostei e nepăsarea.

În timp ce vorbea se întâmplă, însă, ceva foarte ciudat. Cu toate că se adresase căpitanului nu grăise pentru el. Dădea numai drumul gândurilor sale. Şi, cu toate că ţinea ochii pironiţi pe el, nici nu-l vedea. Dar deodată răsări un chip – nu al omului pe care-l avea în faţă ci al altuia. Ca şi cum ar fi privit în una din acele oglinzi strâmbătoare, care lungesc sau lăţesc în mod

oribil. Aci, însă, se întâmplase tocmai contrariul: în omul bătrân, urât şi gras, el întrezărea imaginea unui copilandru.

Iute îi aruncă o privire scrutătoare. Oare de ce-l aduse întâmplarea tocmai aici?

Inima îi tresari şi el rămase aproape fără răsuflare. O bănuială absurdă se deşteptă în el. Ceea ce îi trecea prin minte părea cu neputinţă şi era poate totuşi un fapt.

— Care-i numele d-tale? întrebă Nielson brusc.

Faţa căpitanului se încreţi şi el râse şiret. Avea acum un aer viclean şi îngrozitor de comun.

— A trecut atâta timp, de când nu l-am mai auzit, că l-am uitat aproape. Dar pe insule îmi zic, de treizeci de ani, Roşu.

Trupul său uriaş fu zguduit de un râs înfundat, aproape tăcut. Era mârşav. Nielson se cutremură. Roşu petrecea de minune, râdea tu lacrimi, aşa încât îi curgea şiroaie pe obraji, din ochii injectaţi de sânge.

Deodată suedezul tresări, căci o femeie intrase în odaie. Avea o înfăţişare oarecum impunătoare şi un ten măsliniu închis.

— Căci tenul indigenilor se închide cu vârsta. Prin bluza subţire i se ghiceau sânii greu. Clipa sosise.

Ea îi comunică lui Nielson ceva privitor la o chestie de gospodărie şi el îi răspunse. Se întrebă, însă, dacă glasul său îi părea şi ei tot atât de schimbat cum şi-l simţea el însuşi. Femeia arunca omului de lângă fereastra o privire nepăsătoare, apoi ieşi. Clipa sosise şi… trecuse.

Nielson fu atât de zguduit, încât mai întâi nu putu scoate un cuvânt. Spuse, în sfârşit:

— Mi-ai face plăcere, daca ai lua masa cu noi. Ceea ce s-o nimeri sa avem…

— Nu pot, răspunde Roşu. Trebuie să mă duc la Grey. Să predau marfa şi pe urmă să plec. Mâine vreau să fiu iarăşi la Apia.

— Unul din băieţii mei poate să-ţi arate drumul.

— Primesc bucuros.

Roşu se ridica greoi de pe scaun, în timp ce suedezul striga pe un flăcăiaş care lucra la plantaţii. Îi comunica unde vroia sa se duca căpitanul şi băiatul se îndreptă spre punte. Roşu se pregătea să-l urmeze.

— Bagă de seamă, să nu cazi în apă, zise Nielson.

— Nici o teamă!

Suedezul îi urmări trecerea, până ce-l văzu îndărătul arborilor de cocos. Mai rămase câteva clipe nemişcat, apoi se trânti într-un scaun. Acesta era omul, care stătuse în drumul fericirii lui? Pe care Sally îl iubise timp de aţâţi ani şi-l aşteptase cu atâta înfrigurare?

Rivalul lui nevăzut şi de nebiruit?… Era grotesc. Fu apucat de o mânie năprasnică. Simţea imboldul să sară în sus şi să sfărâme totul împrejur. Fusese înşelat. Se văzuseră în sfârşit, el şi ea şi nici nu se recunoscuseră. Izbucni într-un râs amar, care crescu şi deveni isteric. Soarta îi jucase o festă păcătoasă. Iar acum el, Nielson, era un bătrân!…

Sally veni să anunţe că prânzul era gata. Nielson i se aşeză în faţă şi încercă să mănânce. Ce ar zice ea, oare, dacă ar afla că buhăitul, burduhănosul acela, nu era nimeni altui decât ibovnicul la care şi astăzi se mai gândea cu toată ardoarea tinereţii ei pierdute?… Altădată, pe vremea când o ura fiindcă îl făcea de nenorocit cu statornicia ei către fetişul ei fantomă, i-ar fi spus-o bucuros. Pe atunci îi plăcea s-o chinuie, fiindcă şi ea îl chinuia. Ura lui, atunci, nu era decât dragoste. Dar acum… la ce bun? Dădu din umeri, nepăsător.

— Ce-a vrut omul acela? întrebă Sally, pe neaşteptate.

Nielson nu răspunse numaidecât… Şi ea era acum bătrână şi grasă.

Când o vedea acum, nu mai simţea decât dispreţ. Răbdarea îi ajunsese la capăt… Răspunse la întrebare:

— E căpitanul unei goelete. Vine de la Apia.

— Aşa.

— Mi-a adus ştiri de-acasă… Fratele meu cel mai mare e greu bolnav şi… trebuie să mă duc să-l văd.

— Vei sta mult timp?

El dădu din umeri.

SFÂRŞIT

FURTUL MEDALIONUL SACRU

Conan Doyle

Bunul meu prieten, Ward Mortimer, era unul din oamenii cei mai pricepuţi ai vremii în chestiuni de arheologie orientala. Scrisese mult în aceasta materie, trăise doi ani în Egipt la Teba, într-o groapă de morminte, pe când făcea săpături în Valea Regilor şi provocase chiar o mare senzaţie dezgropând, dintr-o tainiţă a templului lui Horus, la Philae, presupusa mumie a reginei Cleopatra.

Atâtea isprăvi, abia la 31 de ani, îl îndreptau spre o strălucită carieră. De aceea nimeni nu s-a mirat de numirea lui în funcţiunea de director al Muzeului din Belmore Street, strâns legata de aceea de maestru de Conferinţe la Colegiul Oriental – cu un salariu puţin cam micşorat, prin scăderea proprietăţii funciare, dar rămas totuşi destul de bunicel ca să ispitească pe un cercetător, fără a-l strâmtora.

Un singur lucru făcea pe Mortimer să-i pară grea slujba din Belmore Street şi anume: destoinicia omului pe care îl înlocuia – profesorului Andreas, care se bucura ca erudit, de o reputaţiune europeana.

Studenţi din toate părţile lumii, veneau la cursurile lui; toată lumea ştia ce minunat păstra colecţiunile încredinţate îngrijirii sale. De aceea, toată lumea s-a mirat când deodată, la cincizeci şi cinci de ani, Andreas ieşi la pensie şi renunţă la o slujbă, care era bucuria lui şi-l punea la adăpost de grijile vieţii, părăsi deci cu fiică-sa, frumoasele apartamente, locuinţa de drept a

directorului muzeului.

Prietenul Mortimer, care era neînsurat, veni în locul lui. Auzind de numirea lui Mortimer, profesorul Andreas îi scrisese o scrisoare de felicitări, măgulitoare şi amabila. Eram de faţa la cea dintâi întrevedere a lor şi făcui înconjurul muzeului, împreună cu Mortimer, când profesorul îi arăta colecţia pe care o înconjurase atâta vreme cu râvnă şi dragoste. Fata profesorului, o frumuşică sprinţară, ne însoţi, împreună cu un tânăr, căpitanul Wilson, pe care avea să-l ia curând de bărbat, după câte am putut înţelege…

Muzeul avea cincisprezece săli, dintre care cele mai frumoase erau babilonyana şi syriana, fără să mai pui la socoteală holul central, destinat colecţiunilor egiptene şi ebraice.

Potolit, aspru, spânatic, cu obrazul crestat de creţurile vârstei, profesorul Andreas se prefăcea nepăsător; dar ochii negri s-aprindeau, figura i se lumina de entuziasm, când ne vorbea de frumuseţea şi raritatea unor piese din colecţiunea sa.

Mâna lui întârzia cu dragoste pe ele, mângâindu-le. Se vedea cât de mult se mândrea cu ele şi ce adânc mâhnit se simţea că trebuie să le lase în mâna altuia.

Ne-a arătat pe rând mumiile, papirusurile, inscripţiile, relicvele ebraice, imitaţia faimosului candelabru cu şapte braţe – Menorah – jefuit din templu de Titus, pe urma transportat de el la Roma şi despre care spun unii că s-ar afla scufundat în matca Tibrului. Acum el se apropie de o vitrina aşezata în mijlocul rotondei şi, aplecându-se respectuos peste geam:

— Aceasta, nu-i lucru nou pentru un expert ca d-ta d-le Mortimer, dar cred că pe prietenul d-tale, dl. Jackson, îi va interesa în mod deosebit.

Mă înclinai, la rândul meu şi văzui un obiect de vreo 5 centimetri pătraţi, încadrat de o ramă de aur având câte o toartă de aur la cele patru unghiuri de sus şi de jos şi încrustat cu 12 pietre preţioase. Pietrele acestea toate, erau de feluri şi de culori deosebite dar de aceeaşi mărime. După forma, după aşezarea, după felurimea conurilor, ai fi zis că este o cutie de vopsele pentru acuarelă. Fiecare piatră avea săpată o inscripţie hieroglifică.

— Ai auzit vorbindu-se de *Urim ve-thumim*, d-le Jackson?

Ştiam expresia dar înţelesul mi-era cam nehotărât.

— *Urim* şi *Thumim*, era numele dat medalionului de piept, încrustat cu pietre preţioase, pe care îl purta în vechime marele preot al Evreilor, când intra în Sfânta Sfintelor. Era în acelaşi timp emblema sacerdoţiului şi un talisman cu puteri misterioase. Răspândea îndeobşte un simţimânt de respect, ceva la fel cu cărţile sepiline ale Capitoliului, la Romani. Erau, cum se vedea, 12 pietre mândre, având săpate caractere mistice; de la unghiul de sus spre stânga, se înşirau: o cornalină, un matostat, un smarald, un rubin, un safir, un diamant, o peruzea, o agată, un ametist, un topaz, un smarald-palid şi un jasp.

Am rămas uimit de frumuseţea felurită a pietrelor.

— Medalionul acesta, are vreo istorie? întrebai.

— E foarte vechi şi de valoare nepreţuită, răspunse profesorul Andreas. Fără a fi siguri – suntem îndrituiţi să credem, că ar putea fi chiar acel *urim* şi *thumim* original, din chiar templul lui Solomon! Aşa ceva cu siguranţă că nu există în nici o colecţiune din Europa. Prietenul meu, de faţă, căpitanul Wilson, se pricepe foarte bine; la pietre preţioase: ţi-ar putea spune cât de curate sunt.

Căpitanul Wilson, oacheş, privirea aspră şi tăioasă, sta lângă logodnica lui, de cealaltă parte a vitrinei.

— Da, zise el scurt, niciodată nu mi s-a-ntâmplat să văd pietre mai fine.

— Şi medalionul de asemenea, e de un meşteşug remarcabil. Cei vechi erau pricepuţi în…

Profesorul voia să vorbească fără îndoială, de arta de a încrusta pietre; dar căpitanul Wilson îl întrerupse:

— Candelabrul acesta – Menorah – vă dă o frumoasă dovadă ce buni giuvaergii erau cei vechi – zise el, întorcându-se spre o alta masă.

Toţi eram de aceeaşi părere, admirând cu el bogăţia piciorului şi delicata înfloritura a ramurilor. Nu era puţin lucru mulţumirea de-a avea lămuririle unui astfel de cunoscător, asupra unor obiecte atât de rare! Când, la sfârşitul vizitei noastre, profesorul Andreas, încredinţa în mod oficial amicului meu, preţioasa colecţie, mi-a fost cu neputinţa să nu-l plâng şi în acelaşi timp sa nu invidiez pe urmaşul care avea să-şi închine viaţa unei sarcini atât de plăcute. După opt zile, Ward Mortimer. Lua în stăpânire noul său domiciliu şi deveni stăpân cu adevărat în muzeul Belmore Street.

Cincisprezece zile mai târziu, el dădu o masă la vreo şase prieteni neînsuraţi. Când oaspeţii plecară, mă trase de mânecă şi-mi făcu semn să mai rămân.

— Stai numai la 100 de metri de aici. N-ai de ce te grăbi, îmi zise el; (locuiam în adevăr în Albany). Mai rămâi să fumăm împreună o ultimă ţigară? Am mare nevoie să-ţi cer un sfat.

Mă înfundai într-un fotoliu şi aprinsei una din minunatele sale havane. Când şi cel din urmă invitat, în sfârşit, se retrase – el scoase o scrisoare din buzunarul jachetei; pe urma, aşezându-se în faţa mea:

— Iată, zise el, o scrisoare anonimă, primită chiar azi dimineaţă. Vreau să ţi-o citesc şi să-mi spui ce crezi.

— Îi faci mai multa cinste decât i se cuvine.

— Uite ce spune: „Domnule, nu ştiu cum să vă povăţuiesc mai bine, să supravegheaţi numeroasele obiecte de preţ, care vă sunt încredinţate. Nu cred ca multă vreme o să mai fie suficient serviciul de noapte cu un singur paznic. Să nu uitaţi că aţi fost înştiinţat – sau altfel, temeţi-vă de o nenorocire cu neputinţă de îndreptat”.

— Asta-i tot?

— Tot.

— Ei bine – zisei eu, mi se pare limpede ca ziua, ca trebuie să cauţi pe autorul acestei scrisori printre puţinele persoane care ştiu că noaptea nu întrebuinţezi decât un singur păzitor.

Ward Mortimer, surise straniu… îmi întinse hârtia.

— Ai putea să recunoşti scrisul cuiva? Uită-te la asta acum.

Şi îmi dădu o a doua scrisoare.

— Observa litera *C* din „complimente” şi din „continuare”. Uită-te la *J* mare. Bagă de seamă cum înlocuieşte punctul printr-o liniuţa la sfârşitul frazelor.

— Ambele litere sunt, fără-ndoială, scrise de aceiaşi mâna deşi, cea dintâi e mai apăsată, ca să-şi ascundă felul scrisului.

— Cea de a doua, continuă Mortimer, e scrisoarea de felicitare pe care am primit-o de la profesorul Andreas cu prilejul numirii mele.

Îl privii zăpăcit. Atunci, îmi întoarse scrisoarea, pe care o aveam în mână şi în care citii, semnătura destul de citeaţă, pe dosul scrisorii „Martin Andreas”.

Oricine s-ar pricepe câtuşi de puţin în grafologie, nu s-ar fi îndoit că profesorul Andreas, a scris chiar el,

succesorului, o scrisoare anonima, atrăgându-i luarea aminte, să se ferească de hoţi.

Faptul era sigur, deşi de neexplicat.

— Dar de ce ţi-ar fi scris? zisei.

— Tocmai asta vroiam să te întreb. De ce, dacă se teme, n-a venit să mi-o spună-n faţa?

— O să-i vorbeşti?

— Stau pe gânduri. Poate o să tăgăduiască scrisoarea.

— Dar, cel puţin, daca ţi-a scris, a avut gânduri bune. Şi-ar trebui să iei măsurile potrivite. Paza, cum se face acum, te apără îndeajuns de spărgători?

— Cred că da. Publicul nu este admis decât de la 10 ore de dimineaţă, până la 5 ore seara. Am un paznic la două săli; stă în pragul dintre cele două şi le supraveghează astfel dintr-odată.

— Dar noaptea?

— După ieşirea publicului, tragem numaidecât obloanele de fier, destul de ţepene ca să taie pofta oricui de vreo încercare. Paznicul de noapte este un om deştept. Stă în camera de intrare şi la fiecare trei ceasuri dă câte-o raită prin săli. O lampă electrică luminează-n fiecare sală, toată noaptea.

— Nu văd ce-ai putea face mai mult; poate, să mai menţii şi noaptea, serviciul din timpul zilei.

— N-am mijloace s-o fac.

În orice caz, ar trebui să previi poliţia şi să pui un agent special în interiorul Muzeului. Cât despre scrisoare, dacă autorul ei doreşte să rămână anonim, cred că are şi dreptul. Cu vremea se va vedea, dacă ciudăţenia purtării sale a fost întemeiată. Şi, pe urmă, începurăm să vorbim de altceva.

Dar, întorcându-mă acasă, m-am frământat toată noaptea, să aflu ce-a putut face pe profesorul Andreas,

să scrie o scrisoare anonimă, urmaşului sau. Căci, cât despre mine, eram aşa de sigur că el a scris scrisoarea, ca şi cum l-aş fi văzut scriind-o. Presimţea primejdia ce ameninţa colecţia. Poate chiar că presimţirea aceasta l-a făcut să părăsească postul. Dar atunci, pentru ce mai şovăia, ca să prevină de-a dreptul pe Mortimer? Am întors problema pe toate feţele, până când căzui într-un somn zbuciumat, din care nu mă deşteptai decât mult mai târziu ca de obicei.

La drept vorbind, mă deşteptai într-un chip pe cât de neobişnuit, pe atât de violent, când năvăli în odaie, la 9 ore fix, amicul meu Mortimer. Era abătut la faţă. El, cel mai simţit dintre cunoştinţele mele, veni la mine desfăcut la guler, cu cravata deznodată, cu pălăria pe ceafa; în ochii săi rătăciţi am citit toată povestea.

— S-a spart Muzeul! strigai, ridicându-mă din pat.

— Mă tem… Pietrele acelea! Pietrele din *urim* şi *thumim*! zise el, apăsând silabele; gâfâind de alergare. Mă duc la biroul poliţiei. Vino la Muzeu, cât mai repede cu putinţă, Jackson. Pe curând!

Se năpusti afară, ca un nebun şi-l auzii cum cobora duduind pe scări.

Mă grăbii să-i fac pe plac. Dar sosind la Muzeu l-am şi găsit întors, cu un inspector de poliţie şi un gentleman cam în vârstă, domnul Purvis, unul din asociaţii marii bijuterii Morson şi C-ie, care însoţea adesea poliţia, un expert în pietre preţioase. Câteşitrei stau împrejurul vitrinei unde figura de obicei medalionul de piept al marelui preot evreu. Medalionul, scos afară din vitrină, fusese pus deasupra; văzui aplecându-se, de asupra lui, cele trei capete.

— Are urme foarte vizibile că a fost forţat – zise Mortimer. Mi-a izbit atenţia, azi dimineaţa, traversând

sala. Îl examinasem chiar ieri seara. Deci s-a umblat la el, fără îndoială, astă noapte.

După cum spunea Mortimer, medalionul avea urme neşterse că mâini violatoare umblaseră la el. Montura celor patru pietre formând şirul de sus: cornalina, matostatul, smaraldul şi rubinul, avea ştirbiri, crestături, ca şi cum buza de aur fusese forţată cu un briceag. Pietrele rămăseseră pe loc. Dar lucrarea fină de giuvaergiu, pe care o admiraserăm cu câteva zile mai înainte, suferise o mare stricăciune.

— S-ar zice, îşi dădu părerea inspectorul, că cineva a încercat să scoată pietrele.

— Eu mă tem, răspunse Mortimer, ca nu numai a încercat dar că a şi reuşit. Mă tem ca pietrele acestea să nu fie imitaţii îndemânatice, înlocuind pe cele originale.

Aceeaşi bănuială îi veni şi expertului, căci, verificase cu îngrijire, la lupă, cele patru pietre şi le supunea acum, la diferite probe. În sfârşit se întoarse voios spre Mortimer.

— Felicitările mele, domnule, zise el. Afirm că aceste patru pietre sunt chiar cele originale şi de cea mai excepţională puritate.

Prietenul meu scoase un adânc suspin de uşurare şi obrajii lui palizi mai prinseră puţină culoare.

— Domnul fie lăudat! Ce scop să fi avut atunci hoţul?

— De sigur, să fure pietrele; dar poate va fi fost întrerupt de la furt…

— Te-ai aştepta, în aceasta ipoteza, sa fi încercat să le fure, una câte una; dar montura fiecăreia a fost desfăcută şi, cu toate astea, nu lipseşte nici o piatră.

— Asta e, fără nici o îndoială, extraordinar, zise inspectorul. Nu mi-aduc aminte să se mai fi întâmplat ceva la fel. Să vedem pe paznic.

Chemară paznicul, un om de treabă, după chip şi cu înfăţişare de vechi ostaş, care se interesa tot aşa de mult ca şi Mortimer, de furtul întâmplat.

— Nu, domnule, n-am auzit cel mai mic zgomot, răspunse el la întrebările inspectorului. Am făcut de patru ori înconjurul, fără să bag de seamă. Iacă, sunt 10 ani de când sunt aici şi întâia oară mi se întâmplă aşa ceva.

— Nu s-ar fi putut strecura un hoţ pe fereastră?

— Cu neputinţă, domnule.

— Sau pe uşa, trecând prin odaia dumitale?

— Nici atât.

— Muzeul mai are alte ieşiri?

— Mai e uşa apartamentelor particulare ale d-lui Mortimer.

— O închid noaptea, lămuri amicul meu; şi, ca să ajungă până aci, hoţul ar fi trebuit mai întâi, să deschidă uşa de afară.

— Servitorii d-tale?

— Locuiesc într-altă parte.

— În adevăr, zise inspectorul, toate lucrurile acestea sunt foarte nelămurite. Totuşi, nu s-a făcut nici o paguba adevărata, dac-ar fi să credem ce spune dl. Purvis.

— Aşi putea să jur că pietrele sunt autentice.

— Cum s-ar zice, în cazul acesta, avem a face numai cu un fapt de rea voinţa. Totuşi, aş vrea mult să fac înconjurul clădirii, cu multă băgare de seamă şi să văd dacă vreun semn ne pune pe urmele oaspetelui nostru.

Cercetările inspectorului urmară toată dimineaţa. Sârguitoare şi pricepute, n-ajunseră la alt rezultat decât să descopere doua deschizături la care nici nu ne gândisem: una da din pivniţă într-o galerie, printr-o trapa; cealaltă, care era o ferestruică dintr-o cămară

din pod, privea chiar în sala unde operase intrusul.

Şi, de oarece nu se putea introduce nici în această cămară nici în pivniţa, decât după ce va fi fost pătruns în muzeu, descoperirea nu slujea la mine. Apoi, praful din pivniţă şi din poduri erau mărturie că intrusul nu se servise nici de una nici de cealaltă, ca loc de trecere.

Şi am sfârşit cum începusem, fără a bănui câtuşi de puţin, cum, de ce şi de cine s-a încercat un furt asupra acelor patru pietre.

Mai rămânea lui Mortimer să facă o încercare şi o făcut. Lăsând poliţia să-şi urmeze zadarnicele ei cercetări, mă rugă să-l însoţesc după amiază, la profesorul Andreas. Ţinea, în adevăr, să-i declare sincer profesorului că-l socotea autorul avertismentului anonim, rugându-l să-i explice cum s-a făcut că prevederile sale s-au împlinit întocmai.

Profesorul locuia într-o mică vilă din Upper Norwood dar servitoarea ne spuse ca nu era acasă; văzând necazul nostru că nu l-am găsit, ne întrebă dacă nu am dori să vorbim cu d-şoara Andreas şi ne introduse în modestul şi micul lor salon. V-am spus că fiica profesorului Andreas era tare frumuşică. Blondă, subţiratică, graţioasă, avea pieliţa obrazului de culoarea mată a ivărului vechi auriu sau a trandafirului palid. Totuşi am fost înmărmurit, văzând ce schimbare suferise, în numai 15 zile.

Figura-i tânără avea o înfăţişare pierdută şi o adâncă tristeţe se revărsa din ochii ei limpezi.

— Tata, ne spuse ea, a plecat ieri în Scoţia. Părea obosit; a dat peste multe necazuri!

— Şi d-ta, Miss Andreas, pari tot aşa de obosită.

— Am fost şi eu mult neliniştită din cauza tatei.

— Puteţi să ne daţi adresa dumnealui, din Scoţia?

— Da, desigur, e la fratele său, reverendul David

Andreas, – 1, Arran Villas Ardossan.

Ward Mortimer însemnă adresa şi ne retraserăm, fără cea mai mică aluzie la pricina care ne adusese în vizită.

Seara ne regăsirăm în Belmore Street în aceeaşi situaţie ca şi dimineaţa; n-aveam drept călăuză decât scrisoarea profesorului. Prietenul meu se hotărâse să plece spre Ardossan, de a doua zi dimineaţa şi să cerceteze, până la ultimele amănunte, povestea scrisorii anonime, când un nou incident ne răsturnă toate proiectele.

Fusei deşteptat, dis-de-dimineaţă, de nişte bătăi în uşa. Un comisionar îmi aduse un bilet de la Mortimer. „Vino, îmi scria el, gluma se-ngroaşă”.

Mă dusei numai decât; îl găsii plimbându-se nervos în sala cea mare, pe când bătrânul soldat, însărcinat cu paza locului, sta într-un colţ, drept ca-n front.

— Ce bine-mi pare că te văd, iubite Jackson! îmi spuse prietenul, toată afacerea asta e din ce în ce mai de neînţeles!

— Dar ce s-a mai întâmplat?

Întinse mâna spre vitrina în care era medalionul.

— Ia uită-te.

Mă uitai şi nu mă putui stăpâni să nu scot un strigăt de mirare. Pe tot şirul de al doilea, monturile pietrelor fuseseră profanate ca şi cele din rândul de sus. Opt pietre din douăsprezece suferiseră aceeaşi stranie operaţie.

Monturile şirului de jos erau netede şi neatinse. Ale celor de sus erau neregulate şi ştirbite.

— S-au schimbat pietrele? întrebai eu.

— Nu, sunt încredinţat că cele patru de sus sunt aceleaşi pe care expertul le-a verificat ca autentice: căci am băgat de seamă încă de ieri această uşoară

decolorare la extremitatea smaraldului. Din moment ce nu au fost smulse pietrele de sus; nu e motiv să crezi că s-au schimbat cele de jos. Zici că n-ai auzit nimic, Simpson?

— Nu, domnule, răspunse paznicul. Dar făcându-mi inspecţia la sfârşitul zilei, m-am uitat mai cu de-amănuntul la pietrele astea şi băgai numai decât de seama că s-a umblat la ele. Atunci v-am chemat, ca să va dau de veste, domnule. M-am plimbat toată noaptea fără să aud nici un zgomot şi nici o viaţa suflând.

— Rămâi te rog sa prânzeşti astăzi cu mine – îmi zise Mortimer.

Şi mă conduse în apartamentul sau.

— Şi acum, ce crezi de toate astea?

Mă gândesc, uite, ca n-am mai pomenit o întâmplare mai fără nici un Dumnezeu, mai stupida şi mai absurda! Cred ca suntem în faţa unui maniac.

— Ai putea să-mi faci o ipoteza?

— Îmi vine o idee năstruşnică. Obiectul acesta este o relicva evreiasca, foarte veche şi foarte respectabila. Pe vremea asta de antisemitism, n-o fi vreun fanatic care o fi voit s-o profaneze?

— Nu, nu, nu! Un om capabil de o asemenea nebunie ar distruge-o cu totul. Dar la ce dracu se trudeşte el să ştirbească ramele de aur ale fiecărei pietre, cu atâta grijă migăloasă ca să nu se strice decât patru pe noapte? Am nevoie de o explicaţie mai buna şi pe care singuri noi s-o găsim. Căci nu prea mă încred mult în priceperea poliţistului.

— Ce crezi de paznicul Simpson?

— Ai vreun cuvânt să-l bănuieşti?

— Numai el stă în clădirea muzeului.

— Ce plăcere să aibă, ca sa facă o stricăciune de

geaba? De furat, nu s-a furat nimic. Simpson nu poate avea nici un motiv.

— Nebunia?

— De! Aş jura că e în toate minţile. Şi… pe altcineva dumneata nu mai bănuieşti?

— Hm… de… ce *să* mai zic… aş mai spune una… mă gândesc şi eu… Chiar d-ta, din întâmplare, nu cumva eşti somnambul?

— De fel! Te-asigur.

— Atunci, nu mai caut.

— Eu da şi am un mijloc să luminez totul.

— Să te duci să vezi pe profesorul Andreas?

— Nici de cum. Vom găsi mijlocul fără să mai luăm drumul până la Scotland Yard. Şi iată în ce fel. Cunoşti ferestruica de deasupra holului din mijloc? Să lăsăm toată noaptea în sala asta aprinsă lumina electrică şi noi să pândim de sus, din cămară; vom dezlega astfel numai amândoi misterul. Necunoscutul lucrând, de fiecare dată, numai la patru pietre, îi mai rămân patru de lucru. Nici vorba că în noaptea asta are să vie să le isprăvească.

— Minunat! zisei eu.

— Să ţinem lucrul ascuns. Să nu suflăm o vorbă nici poliţiei, nici lui Simpson. Ne-am înţeles?

— Bucuros.

Şi, potrivit înţelegerii, seara, când bătea zece ore, mă întorsei în Muzeul din Belmore Street. Îl găsii pe Mortimer străduindu-se să-şi stăpânească neastâmpărul nervos.

Fiindcă era prea de vreme să înceapă pânda, trecurăm la dânsul un ceas, două, ca se cercetăm pe toate feţele această ciudata problemă.

În sfârşit, uruitul trăsurilor, zgomotul paşilor grăbiţi scăzură şi se răriră din ce în ce, odată cu risipirea

chefliilor târzii, îndrumaţi care spre gară, care spre casă… Spre seară, Mortimer mă duse în cămara din pod de unde se putea vedea toată sala.

Fusese aici de cu ziua şi aşezase doua paturi de campanie unde, n-aveam decât să stăm întinşi ca să supraveghem în linişte tot Muzeul. Un strat gros de praf, se îmbâcsise pe geamul ferestruicii şi n-ar fi bănuit cineva de jos, că e spionat. Şterserăm fiecare de partea lui, câte un mic colţ de geam, cât trebuia ca să putem vedea sala întreagă. Sub lumina rece a globurilor, obiectele se desprindeau colţurate şi lămurite; ţi-aş fi putut deosebi, în cele mai mici amănunte, ce era în fiecare vitrină.

O supraveghere de felul acesta, este o şcoală, nu se poate mai bună; căci n-ai ce face: vrând, nevrând, cercetezi adânc lucruri, pe dinaintea cărora treci de obicei fără să le dai prea mare băgare de seamă.

Înapoia micului meu loc de pândă am stat ceasuri întregi, studiind fiecare piesă, de la cosciugul cel mare al mumiei, răzimat de zid şi până chiar la pietrele acelea din pricina cărora ne găseam aici şi care străluceau în sicriul lor de sticlă, dedesubtul nostru. Erau de sigur în vitrină multe lucruri de giuvaiergerie, multe pietre de mare valoare, dar cele 12 pietre ale minunatului *urim* şi *thumim* ardeau cu nişte focuri cari eclipsau pe toate celelalte. Am studiat, rând pe rând, de sus, picturile funerare din Sicara, frizele din Kamak, statuile din Memphis şi inscripţiile din Theba; şi pururea ochii ni se întorceau spre acea neasemuită relicvă evreiască iar sufletul spre misterul ce o înfăşură.

Am spus că, lipit de zid, în dreapta uşii – la dreapta pentru noi care o priveam din faţa dar în stânga pentru cine intra – era un cufăr mare de mumie. Poţi să-şi

închipui încremenirea noastră, când văzurăm încet, încet, cum se deschide sicriul. Binişor capacul se ridică, căscătura se făcu din ce în ce mai mare, dar atât de încet, cu atâta fereală, ca mişcarea era aproape nesimţita. Ne uitam, ţinându-ne respiraţia. Atunci, prin deschizătură, apăru albă şi uscăţivă, o mână care împingea capacul zugrăvit; apoi altă mână ieşi la iveală şi, pe urmă, un obraz, un chip pe care şi unul şi altul îl cunoşteam – chipul profesorului Andreas! Pe furiş, ca vulpea când iese din cuib, bătrânul ieşi din sarcofag. Întorcea mereu capul spre dreapta, spre stânga, făcând un pas, mai oprindu-se, mai făcând încă un pas – adevărata întrupare a neîncrederii şi a vicleniei. Un zgomot în stradă îl opri o clipă, cu urechea aţintită şi gata să se întoarcă repede în ascunzătoare.

Apoi în vârful picioarelor, binişor, foarte încet, îşi urma drumul până la vitrină, în centrul sălii. Acolo trase din buzunar o legătură de chei, deschise vitrina, scoase medalionul de piept al marelui preot şi, aşezându-l în faţa lui, pe geamul vitrinei, începu să lucreze la el cu un soi de unealtă scânteietoare. Era drept dedesubtul nostru şi capul lui ne astupa vederea operaţiei. Dar ghiceam după mişcarea cotului, acţiunea distrugerii pe care o începuse cu atâta ciudăţenie.

Prietenul meu abia respira… L-auzeam gâfâind, îmi strângea nervos pumnii şi simţeam din scrâşnirile lui, furia ce-l apucase în faţa unui act de aşa vandalism şi tocmai de la acela de la care s-ar fi aşteptat mai puţin! Acelaşi om care, cu 15 zile mai înainte, pios înclinat deasupra nepreţuitei relicve, ne înfiorase lămurindu-ne vechimea şi sfinţenia ei – chiar el să-i aducă astăzi profanarea unui sacrilegiu! Era ceva cu neputinţă de crezut! De neînchipuit! Şi cu toate astea, ocolea, la un pas – era silueta lui, capul lui cărunt, aplecat, cu cotul

încordat! Ce drăcească ipocrizie! Ce adâncă şi ce odioasă răutate în caracterul profesorului Andreas, da pe faţă această distrugere nocturnă, făptuită împotriva urmaşului său! Era ceva dureros de închipuit şi groaznic de privit. Eu chiar, care nu am în materia aceasta sensibilitatea rafinată a unui cunoscător, suferearm văzând mutilarea voita, ce se aducea unei relicve atât de vechi şi respectabile. Simţii o adevărată uşurare când tovarăşul meu mă târî de mânecă, părăsind tiptil ascunzătoarea. Nu deschise gura decât când intrarăm în odaia lui; şi văzui după figura sa schimbată, ce adâncă-i era uimirea.

— Sălbaticul! strigă el. Ai fi crezut vreodată una ca aceasta?

— Nu mai îmi vin în fire!

— E ori un nebun, ori o canalie. O să vedem curând care din două. Vino cu mine, Jackson! Trebuie să cercetăm până în fundul adevărului această întunecată afacere.

O uşă se deschidea din apartamentele sale, spre galerie. Scoţându-şi încălţămintea – şi eu mi-o scosei de asemenea – deschise fără zgomot uşa şi înaintarăm din sală în sală, până unde marea odaie rotundă din mijloc ni se deschidea înaintea noastră, cu silueta profesorului mereu înclinată deasupra lucrului său distrugător. Pe furiş, ca şi el, adineauri, înaintam spre el. Dar cu toate precauţiile luate, n-am putut până la sfârşit să trecem nebăgaţi în seamă. Nu ne mai rămăsese decât vreo zece paşi când, el tresări, îşi roti ochii împrejur, scoase un ţipăt de spaimă şi o luă la fugă speriat, prin muzeu!

— Simpson! Simpson! strigă Mortimer şi de departe, din şirul sălilor, văzurăm ieşind, ca din pământ, bătrânul soldat. Profesorul Andreas îl zări de

asemenea; se opri din fugă, deznădăjduit. În aceiaşi clipă, Mortimer şi cu mine i-am pus mâna pe umăr…

— Da! Da! Domnilor – bâlbâi el cu o voce sugrumată, da, vin cu d-voastră. În odaia voastră, vă rog, d-le Mortimer. Vă datorez o explicaţie.

Prietenul meu era atât de revoltat şi de scârbit, încât văzui bine, nu se simţea destul de stăpân pe el să-i răspundă vreo vorbă. Pornirăm, unul la dreapta şi altul la stânga bătrânului profesor; paznicul, încremenit, venea pe urmă. Înaintea vitrinei profanate, Mortimer se opri să se uite la medalion: la şirul de jos, una din pietre avea buza monturii ridicată, ca şi la celelalte.

Prietenul meu, apucând relicva în mână, se uită crunt la prizonierul său.

— Cum ai putut? gemu el.

— E îngrozitor! zise profesorul, îngrozitor! Mânia d-tale nu mă miră de loc. Dumă în camera d-tale.

— Dar obiectul acesta nu trebuie să rămână expus – strigă Mortimer.

Şi el lua medalionul şi-l duse cu dragoste, pe când eu escortam de aproape pe profesorul Andreas, ca un poliţist pe un făcător de rele. Trecurăm în apartamentele lui Mortimer, lăsând pe bătrânul soldat zăpăcit, silindu-se să înţeleagă, cum îl tăia capul, ce se petrecea.

Profesorul se aşeza în fotoliul lui Mortimer şi, deodată, se îngălbeni atât de îngrozitor încât o clipa uitarăm de mânia noastră. Un păhăruţ de brandy îl mai întări puţin.

— Aşa, acum mi-e mai bine. Zilele acestea din urmă m-au istovit. Sunt încredinţat că n-aş mai îi putut îndura mai mult. E un vis urât, să mă văd prins ca un hoţ, tocmai aci, în locaşul care a fost muzeul meu, atâta vreme! Dar cum să mă supăr pe d-voastră? Nu

puteaţi face altfel. Credeam să isprăvesc mai înainte de a fi prins. Era ultima mea noapte de lucru.

— Cum ai intrat? întrebă Mortimer.

— Am îndrăznit să intru pe uşa dumitale. Scopul îmi scuza mijloacele; îmi justifica orice. Când îl vei cunoaşte nu vei mai avea o mânie; cel puţin nici o mânie împotriva mea. Aveam o cheie a uşii de la intrarea dumitale particulară; şi aveam alta de la uşa muzeului. Le-am păstrat încă din ziua plecării mele. Aşadar, cum vezi, mi-era uşor să pătrund în clădire, intram puţin mai înainte de a înceta circulaţia pe străzi. Mă ascundeam în cosciugul mumiei; tot în el mă refugiam de cum simţeam paşii lui Simpson, când făcea inspecţia sălilor, căci întotdeauna îl auzeam de departe; şi pe urma ieşeam pe unde am venit.

— Te expuneai la primejdii.

— Trebuia.

— De ce? Ce te îndemna să faci o asemenea fapta?

Şi, cu un deget acuzator, Mortimer îi arata medalionul pe masa, înaintea lui.

— Nu puteam să-mi aleg mijloacele. Am cântărit totul şi n-am văzut alta urmare decât un scandal public şi în acelaşi timp o nenorocire familiara care ne-ar fi zdrobit toată viaţa. Am făcut ce am făcut, urmărind cel mai curat scop, oricât vi s-ar părea de necrezut – nu vă cer decât puţina luare aminte, ca să vă încredinţaţi.

— Înainte de a mă hotărî la vreo măsură oarecare – zise aspru prietenul meu – voi asculta tot ce aveţi să-mi mărturisiţi.

— M-am hotărât, să nu vă ascund nimic, să mă încred în dv., fără nici o codire. Bunătatea dumitale va lua pe urmă măsurile pe care împrejurările le vor cere.

— Faptele, vă rog – ce-a fost mai de seamă, ştim.

— Şi totuşi, vă rămân multe de neînţeles. Lăsaţi-mă

să vă istorisesc ce s-a petrecut acum o săptămână: cu chipul acesta veţi înţelege totul. Credeţi-mă că vă spun adevărul şi numai adevărul.

Cunoaşteţi pe individul care zice că se cheamă Căpitanul Wilson. Am spus „zice că se cheamă”, fiindcă am astăzi dovezi, că numele lui adevărat nu e acesta. Ar fi prea lung să vă istorisesc toate tertipurile pe care le-a întrebuinţat ca să ajungă până la mine şi să-şi câştige, odată cu prietenia mea şi dragostea fiicei mele. Mi-a adus scrisori din partea camarazilor mei din străinătate, cari mi-l recomandau călduros. Pe urmă, prin propriile sale merite – căci în adevăr, le are – a reuşit, de câte ori venea în vizită, să ne facă să petrecem ceasuri plăcute. Când am auzit că şi-a câştigat inima fetei mele, fireşte, mi-am zis că a mers prea departe cu îndrăzneala dar nu m-am mirat de loc – fiindcă farmecul ales al conversaţiei şi manierele sale, l-ar fi distins în orice societate.

Se interesa mult de antichităţile orientale şi interesul acesta se întemeia în adevăr pe solide cunoştinţe. Adesea, când petrecea sera cu noi, îmi cerea voie să se coboare în muzeu, să examineze în pace şi singur, colecţiile ce se găseau într-însul. Înţelegeţi cu *ce* simpatie închipuirea mea îl însoţea în cercetările sale şi stăruitoarele sale vizite nu mă mirau, iar din ziua când se logodi cu Eliza, n-a fost seară să n-o petrecem împreună şi îndeobşte, un ceas, două, sta singur în muzeu. Umbla ca la el acasă prin săli şi, când lipseam seara, nu vedeam nimic rău să-l las să facă ce-o vrea. Starea asta de lucruri s-a sfârşit odată cu demisia şi cu retragerea mea la Norwood, unde mă hotărâsem să-mi petrec viaţa cu folos, sfârşind o lucrare vastă.

Tocmai atunci şi dintr-odată, numai într-o săptămână, am pătruns întâia oara, adevărata fire,

fondul caracterului unui om, pe care cu atâta nesocotinţă îl primisem în intimitatea mea. Făcui descoperirea, când, prietenii mei străini mă înştiinţară că scrisorile de care se folosise el, erau false.

Zăpăcit de această descoperire, mă întrebam ce rost avea în intenţia lui, o frauda atât de întortocheată. Eram prea sărac casă fiu ţinta unui vânător de zestre. Dar atunci? Mi-adusei repede aminte că aveam în păstrarea mea câteva din cele mai preţioase pietre din Europa. Mi-adusei de asemenea aminte de iscusitele pretexte cu care omul acesta ştiuse să ajungă să umble, ca la el acasă, printre vitrinele în care ele erau închise. Ticălosul avea de gând să pună la cale un furt uriaş. Cum să-l împiedic mai bine de a-şi săvârşi planurile, fără să dau o cruda lovitură fiicei mele, care murea de dragul lui? Am întrebuinţat un mijloc, singurul care mi se păru folositor. Dacă ţi-aş fi scris o scrisoare iscălită cu numele meu, mi-ai fi cerut, fireşte, să-ţi dau desluşiri pe care nu vroiam să le dau. Ţi-am scris dar o scrisoare anonimă, dându-ţi de veste să fii cu ochii în patru.

Plecarea mea din Belmore Street, la Norwood, nu schimbase obiceiul aşa zisului căpitan Wilson, de a veni la noi şi sunt încredinţat că avea pentru fiica mea o dragoste foarte sincera şi foarte vie. Cât despre ea, n-aş fi crezut niciodată, ca o femeie să poată fi atât de stăpânită de un om. Părea că o domină cu totul. Cât de mult o subjugase şi ce adâncă era înţelegerea lor, n-am aflat decât în seara în care el însuşi mi s-a descoperit mie. Dasem ordine ca la venirea lui să-l aducă în cabinetul meu de lucru şi nu în salon. Fără ocoliri, i-am spus că ştiam tot ce trebuie să ştiu pe socoteala lui, că am luat măsuri ca să-i împiedic scopurile şi că fiică-mea ca şi mine, nu mai vrem să-l

vedem în ochi! Îi mai spusei ca mulţumesc lui Dumnezeu ca am putut să-l demasc înainte de a fi atins preţioasa colecţie, pe care cu atâta gelozie o păstrasem şi apărasem o viaţă întreagă.

Evident – era un om de fer. M-a ascultat pana la sfârşit fără surpriză şi fără obrăznicie, cu luare aminte şi seriozitate. Pe urmă, fără să spună un cuvânt, merse spre sonerie şi apăsă.

— Roagă pe Miss Andreas să vină până aci, zise el servitorului.

Fiică mea intra. El închise uşa înapoia ei şi îi lud mâna.

— Elizo, zise el, tatăl d-tale a aflat să sunt un om necinstit. Ştie azi, ce d-ta ştiai de mult.

Ea îl asculta în tăcere.

— Zice că trebuie să ne despărţim pe veci – mai adăugă el.

Ea nu-şi retrase mâna din mâna lui.

— Vrei să-mi rămâi credincioasă? Sau, vrei mai bine să depărtezi de mine singura înrâurire bună care ar putea să-mi mântuie viaţa?

— John! strigă ea, cu patimă, nu te voi părăsi nici odată! Chiar de ar fi universul întreg împotriva ta.

În zadar pledai. În zadar o rugai, totul a fost zadarnic. Îşi legase sufletul de omul acesta. Domnilor, tot ce mi-a mai rămas pe lume, e fata mea; simţeam că mor văzându-mă atât de neputincios s-o împiedic de a aluneca spre ruină. Deznădejdea mea – înmuiase parcă şi pe omul care o pricinuise.

— Poate că nu sunt atât de râu cum va închipuiţi, domnule, îmi zise el fără să-şi tulbure sângele rece pe care-l avea. Iubesc pe Eliza cu o dragoste atât de puternica, încât iubirea aceasta ar fi în stare să mântuiască pe un om, chiar cu un trecut ca al meu.

Ieri, nu mai departe, i-am făgăduit să nu mai săvârşesc nici o faptă care ar ruşina-o. Am luat hotărârea cu tărie. Şi mie unuia nu mi s-a mai întâmplat să mă abat de la o hotărâre luată.

Accentul cu care îmi vorbea, mă silea să-l cred. Sfârşind, puse mâna în buzunar şi trase o cutiuţă.

— Vreau să-ţi dau o dovadă de hotărârea mea, adăugă el. Ai să vezi aci, Elizo, cele dintâi roade ale influenţei tale mântuitoare. Domnule, ai avut dreptate să crezi că pusesem ochii pe bogăţiile ce le păzeai. Aventuri de felul acesta mă fermecau de o potrivă şi prin valoarea obiectelor poftite dar şi prin atracţia primejdiei ce mă ameninţa. Relicvele antice, frumoasele pietre ebraice, îmi sfidau isteţimea şi îndrăzneala. M-am hotărât să le am.

— Bănuiam.

— Dar e altceva, ce nu bănuiaţi.

— Ce?

— Că le şi am. Uită-le, în cutiuţa asta.

Deschizând cutia, răsturnă pietrele pe colţul biroului meu. Mi se zbârli părul, pielea îmi îngheţă, când văzui ce văzui: 12 minuni de pietre, în care stau săpate literele mistice. Nu mai aveam nici o îndoială că erau pietrele din *urim* şi *thumim*.

— Nemaipomenit – strigai eu – cum făcuşi de nu s-a simţit lipsa lor?

— Am pus în loc alte douăsprezece, făcute după instrucţiile mele, imitând perfect originalele. Desfid pe oricine sa descopere vreo deosebire.

— Va să zică, pietrele de-acum sunt false?

— De mai multe săptămâni!

Am rămas câte şi trei muţi. Fiica mea, alba de emoţie, ţinea mereu mâna ei în mâna tânărului.

— Vezi ce sunt în stare să fac pentru tine, Elizo, zise

el.

— Vad că eşti în stare să te pocăieşti şi sa repari.

— Da şi numai mulţumită ţie. Încredinţez pietrele acestea în mâinile dumitale, domnule. Faceţi acum ce-ţi vrea cu mine: Dar orice aţi face împotriva mea, aduceţi-vă aminte că o faceţi împotriva viitorului soţ al singurei voastre fiice. Eliza, îţi voi da în curând veşti despre mine. E pentru ultima oara astă-seară, când îţi mai pricinuiesc o mâhnire.

Şi, sfârşind cuvintele acestea, ieşi din *cameră* şi din casa. Mă găseam într-o stare groaznica. Aveam în mâna mea nepreţuitele pietre: cum să le restitui fără explicaţie şi fără scandal? Îmi cunoşteam prea bine pe fiică-mea, ca să-mi închipui un moment ca aş mai putea s-o desprind vreodată da omul căruia îşi dăruise inima. Nu eram nici chiar sigur că aveam dreptul s-o despart, din clipa când ea avea o înrâurire aşa de binefăcătoare asupra lui. Cum să-l denunţ, fără să izbesc într-însa? Şi în ce măsură mai era nimerit să-l dau pe mâna justiţiei când, de buna voia lui, se dăduse în mâinile mele? După o matura chibzuire, am luat o hotărâre care poate o să vi să para nebuneasca; şi cu toate acestea, daca ar trebui să reîncep, sunt încredinţat că nu aş lua alta.

M-am gândit să pui la loc pietrele, fără să mai prevestesc pe nimeni. Cu cheile ce aveam, puteam sa intru în Muzeu. Mă gândeam că mi-era lesne să mă feresc de Simpson, căci îi ştiam obiceiul. Mă hotărâi să nu mă spovedesc nimănui, nici chiar fiicei mele; şi îi spusei că plec în Scoţia, să mă întâlnesc cu fratele meu. Vroiam să fiu liber câteva nopţi, să nu dau socoteala nimănui de intrările şi ieşirile mele. De aceea, îmi închiriai chiar în seara aceea o camera în Harding Street. Am spus că sunt tipograf şi ca intru

seara foarte târziu.

Chiar în noaptea aceea am intrat în Muzeu şi am pus la loc patru din cale 12 pietre. Munca anevoioasa, care mi-a luat o noapte întreaga. Un zgomot de paşi mă prevestea de departe că Simpson se apropie; atunci m-ascundeam în cosciugul mumiei. Aveam ceva cunoştinţe de giuvaergiu dar priceperea mea era departe de dibăcia desfăşurată de hoţ. Starea în care se găseau încrustările nu deştepta nici o bănuială că ar fi umblat cineva la ele; pe când lucrarea mea era dimpotrivă neîndemânatecă şi grosolană. Nădăjduiam cu toate acestea ca nu se va apuca cineva să se uite mai de-aproape la medalion şi că nimeni nu va băga de seamă starea proastă a legăturii pietrelor, – măcar până ce voi fi isprăvit eu lucrul. A doua zi am pus de asemenea la loc 4 pietre. Noaptea asta aş fi sfârşit de lucru, dacă împrejurările nu m-ar fi pus în starea de plâns în care am fost silit să vă mărturisesc, ceea ce aşi fi dorit din tot sufletul să rămână ascuns. Vă întreb, domnilor, mă îndrept spre sentimentul d-voastră de cinste, spre mila voastră: veţi hotărî singuri dacă ceea ce v-am spus trebuieşte sau nu să aibă urmări sau să rămână numai între noi. De-acum pun în mâinile voastre şi fericirea mea şi-a fiicei mele şi putinţa de îndreptare, de regenerare, a unul om! Pe toate acestea le aveţi în mână!

— Cu alte cuvinte, toate-s bune, când se sfârşesc cu bine – răspunse prietenul meu; şi povestea aceasta se va sfârşi aci şi chiar în minutul acesta. Un giuvaergiu priceput va strânge mâine legăturile prea slăbite ale pietrelor; şi, astfel, va fi trecut cea mai de seamă primejdie care a ameninţat vreodată pe *urim* şi *thumim*, de la distrugerea templului şi până azi.

— Domnule profesor Andreas – dă-mi mâna

dumitale. Mi-ar fi drag sa cred că în împrejurări tot aşa de delicate aş fi ştiut să lucrez cu tot atâta dezinteres şi îndemânare ca şi d-ta.

Povestea are un epilog.

O lună mai târziu, Eliza Andreas se căsătorea cu un om, al cărui trecut nu aş mai putea azi îndrăzni să-l dezvălui fără să nu stârnesc o furtuna de protestări, căci e unul din acei oameni pe care toată lumea îl înconjoară de o adâncă stimă. Dar dacă s-ar cunoaşte tot adevărul, această stimă s-ar revărsa mai mult asupra copilei care a întors la bine pe tânărul acesta, înfundat atât de adânc pe o cale din care puţini se mai întorc!

SFÂRŞIT

CUPRINS

Cereți ULTIMELE VOLUME APARUTE

în colecția „AVENTURA"

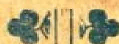
Publicațiune periodică. — Apare la 15 ale fiecărei luni

APARE LA 15 ALE FIECAREI LUNI UN VOLUM

No. 34 : MUNTELE TRAGIC
No. 35 : IN IADUL VERDE
No. 36 : ZAPEZI INSANGERATE
No. 37 : REGINA ORAȘULUI MORT
No. 38 : REGELE ARGINTULUI DIN NEVADA
No. 39 : STAFIA EPAVEI
No. 40 : PINERI IN VESTUL SALBATIC
No. 41 : MISTERELE EGIPTULUI SUBTERAN
No. 42 : CONTESA VANINCA UN AMOR TRAGIC
No. 43 : URAGAN DE SANGE ȘI FOC
No. 44 : HALUCINANTA CARAVANA A AURULUI
No. 45 : AVENTURILE UNUI ELEV DE TORPILOR
No. 46 : SECRETUL DONNEI DOLORES.
No. 47 : GROAZA
No. 48 : SATANA PE LOCOMOTIVĂ
No. 49 : SECRETUL INCAȘILOR
No. 50 : CE ADUCE URAGANUL

ULTIMUL VOLUM:

IN COLIVIA SPAIMELOR

MISTER ȘI TEROARE ACȚIUNE ȘI CURAJ palpită în desfășurarea acestor ciudate aventuri !

Prețul **9 Lei** + Timbrul Casei Scriitorilor 1 Leu = **10 Lei**

Tip. „Imprimeriile Independența", Buc.